פולע טאבעלע פון דער מלוכה-לאטעריע זעה 7-טע זייט

הײנט 8 זײטען

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT

פרייז 20 גראשען.

נײער פאלקסבלאט

№ 60 | Łódź, Wtorek 11 marca 1930. | אכטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, יא אדר תר"צ | № 60

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

היינט — דער פראטעסט-שטרייק
פון סוחרים און האנדווערקער געגען אומזאץ-שטייער
יודישע קאלא פאדערט אויף צו שטרייקען. — ווענדונג פון די יודישע ווירטשאפט-ליכע ארגאניזאציעס צו די מיניסטארען פאר האנדעל און פינאנצען און צו די מארשאלקעס פון סיים און סענאט וועגען אפווענדען די קאטאסטראפע

וואַרשא, 10. (טעלעפאניש פון אונזער קאָרעספאנדענט). די יודישע „קאלא" אין סיים האט היינט פערעפענטליכט דעם

אויפרוף וועגען פראטעסט-שטרייק

די סוחרים-צענטראלע אין ווארשא האט בע־שלאסען נישט צו רופען צו קיין שטרייק די סוחרים נאר איבערלאזען זיי פרייע הענט, פון דער פראווינץ קומען אן אומאויפהערליך אנפראגען פון פערשידענע סוחרישע ארגאניזאציעס. ווי אזוי זיי זאלען האנדלען.

וואַרשא, 10. (טעלעפאניש פון אונזער קאָרעספאנדענט). די צענטראלע פון די יודישע סוחרים-פעראיינען, צענטראלע פון די יודישע קאנ־דעלער, צענטראלע פון די האנדווערקער, קריסט־ליכער דעטאליסטען-פעראיין און א ריי אנדערע ארגאניזאציעס, האבען היינט פערעפענטליכט אן אפענטליכע

ווענדונג צום האנדעל- און פינאנץ-מיניסטארען און צו די מארשאלקעס פון סיים און סענאט

אין דער ווענדונג ווערט איבערגעגעבען זייער דער פערצווייפעלטער לאגע פון דעם האנדעל און האנדווערק, וועלכע זענען דערצו דערפיהרט געוואָרען דורך די איבער-עטריבענע שטייערן, ליידער זענען זיי איצט ענטוישט געוואָרען אין זייערע האפ־נונגען, אז ס'וועט זיך געפינען א פערשטענדניש פאר זייערע פערלאנגען. די ארגאניזאציעס זענען דעריבער געצוואונגען צו ערקלערען, אז ביי די יודען זענען ערשעפט די מאטעריעלע מיטלען און זיי זענען אין א זעהר שווערער סיטואציע. זיי פאדערן רעאינירט צוליב די שווערע שטייערן בפרט צוליב אומזאץ־שטייער און נאר די פערקלענערונג פון די שטייערן קען אויסמיידען פון א קאטאסטראפע.

פעראיין האט די פאריגע וואך ארויסגעשיקט א בריף קיין ווארשא אין וועלכען זיי טיילען מיט אז זיי סאלידאריזירען זיך מיט דער פראטעסט־אקציע פון גאנצען סוחרטום.

אויף דער נעכטיגער פערוואלטונגס-זיצונג איז בנוגע דעם פראטעסט־שטרייק אין לאדז בעשלאסען געוואָרען צוזאמענצורופען א צוזאמענפאר פון פעראיינס-קאנ־פערענץ, וועלכע זאל אויסארבייטען דעם פ.א. פון דער פראטעסט־אקציע, איינארדנען מיטינגען, ארגאני־זירען דעם עווענטועלען שטרייק א.א.וו.

אויף א פראטעסט־פערזאמלונג אין קליינהענד־לער־פעראיין (פיעטריקאווער 6) וואו ס'זענען אנ־וועזענד געווען איבער 400 קליינהענדלער איז בע־שלאסען געוואָרען צו פראטעסטירען כאטש דאס פינאנץ-מיניסטעריום איגנארירט די פאסטולאטען פון די קליינהענדלער בפרט וועגען ... ען די שוין געגעבענע הנחות צום סוף איז בעשלאסען גע־וואָרען.

אנצושליסען זיך צו דער פראטעסט-אקציע פון יודישען קאלא

און אלס צייכען פון פראטעסט צו שליסען היינט דינסטאג די געשעפטען.

דעפעשע פון סוחרים-פעראיין פיעט-ריקאווער 73 צום האנדעלס-מיניסטער

דער סוחרים-פעראיין, פיעטריקאווער 73, האט נעכטען ארויסגעשיקט צום האנדעלס־מיניסטער פאלגענדע דעפעשע:

„צוליב דער וויכטיגקייט פונ'ם איצטיגען מא־מענט בעט די פערוואלטונג פונ'ם סוחרים-פעראיין דעם האנדעלס-מיניסטער אלס פראטעקטאר פונ'ם האנדעל, ער זאל אויסאיבען זיין גאנצען איינפלוס אויפ'ן פינאנץ־מיניסטער אז דער פראיעקט פונ'ם אומזאץ־שטייער זאל בלייבען ווי אין דער צוזיטע־רעוונג פון דער ביודזשעט־קאמיסיע. (ה.ה. א האל־בען פראצענט פאר'ן הורט־האנדעל און איין פרא־צענט פאר'ן דעטאל־האנדעל)

די איצטיגע לאגע פון דער ווייטער לעזונג איז א־ומגליק פאר'ן און אויך פון שטענדיג ווא־נירטע, סוחרטום און וועט אן ספק פערשארפען דעם קריזיס".

*

דער איינדרוק אין דאנציג

דאנציג, 10. (יט"א טעלעגראפיש). אין די ווירטשאפטליכע קרייזען פון דאנציג האט געמאכט א געוואלדיגען רושם די דעקלאראציע פון יודישע קאלא און דער אויפרוף צו פראטעסטירען געגען די צו הויכע שטייערן.

די „דייטשע פאלקסשטימע" שרייבט, אז די דערמאהנטע דעקלאראציע איז א בעווייז פון דער קאטאסטראפאלער לאגע פון דער יודישער בעפעל־קערונג אין פוילען.

די פראטעסט-אקציע אין לאדז

דער אויפרוף פון יודישען קאלא אין סיים צו די יודישע סוחרים און האנדווערקער אז זיי זאלען היינט ארויסטרעטען אין א שטרייק כדי צו דעמאנסטרירען זייער פראטעסט געגען די צו הויכע סטאוקעס פון אומזאץ־שטייער בפרט געגען דעם נעען די שטייער-הנחות וועלכע זי האט געהאט גע־געבען האט געפונען א שטארקען אפקלאנג, נישט נאר אין די יודישע סוחרישע און האנדווערקער־קרייזען.

ווייל דאס פינאנץ־מיניסטעריום האט צוריקגעצוי־געפונען ביי די דעטייל־סוחרים און קליינהענדלער, די פערוואלטונג פון קריסטליכען סוחרים־פער־איין (פעטריקאווער 113) האט נעכטען אבגעהאלטען א זיצונג און בעשלאסען די פראגע וועגען פראטעסט פון לאדזער סוחרטום א קאמישען אויף דער זיצונג פון דער האנדעלס־קאמער, וועלכע וועט פאר־קומען היינטיגען פרייטאג.

די פערוואלטונג פון קריסטליכען קליינהענדלער־

אין לאדזער דעטאליסטען-פעראיין

זונטאג איז אין לאדזער דעטאליסטען-פעראיין פארגעקומען א מיטינג פון יודישע און קריסטליכע סוחרים, אויף וועלכען ס'איז ארומגערעדט געוואָ־רען די שווערע לאגע פון די סוחרים־דעטאליסטען קליינהענדלער. נאך א ריי רעדעס איז איינשטימיג אנגענומען געוואָרען א בעשלוס היינט דינסטאג צו [illegible] זיינער אז אז נישט צו בעלייכטען די וויטרינעס און שויפענסטער וועלכע זאלען בכלל געשלאסען ווערען.

נעכטען א גאנצען טאג איז די פראגע וועגען שטרייק געווען דער הויפט־געשפרעך פון טאג.

די שטעלונג פון די סוחרים-פעראיינען

פון די אנפיהרענדע קרייזען אין די סוחרים־פעראיינען האט מען אונזער מיטארבייטער ערקלערט פאלגענדעס:

די סוחרים-פעראיינען, אלס ווירטשאפטליכע אינסטיטוציעס וועלען זיך נישט אנשליסען אין דער אקציע. אן אנדער זאך איז דער איינצעלנער סוחר, דערפאר וועט אין ווארשא דער שטרייק זיכער האָ־בען א גרויסען ערפאלג. הגם די סוחרים־צענטראלע האט צו קיין שטרייק נישט גערופען און געגעבען איהרע מיטגלידער פרייע הענד. אינטערעסאנט אז אויך די קריסטליכע סוחרים טרעטען צו צום שטרייק, א שטארקען אפקלאנג האט דער שטרייק

„מלוכה-קאסע איז רייך, אבער דער בירגער איז אָרים"
גרויסע רעדע פון סענאטאר דאווידזאן אויף דער נעכטיגער זיצונג פון סענאט

וואַרשא, 10 (טעלעפאניש פון אונזער סיים־קאָרעספאנדענט). אויף דער היינטיגער זיצונג פון סענאט איז בעטראכט געוואָרען דער בודזשעט פון האנדעלס- און פאסט מיניסטעריום.

דער רעפערענט קאַרפינסקי (נ.ד.) האט אנגע־וויזען אין זיין רעדע אז ביי אינז איז נישטא קיין ווירטשאפטליכער פראגראם און דאס איז גורם צו קריזיסען. די שטייערן-לאסט איז א גרויסע אבער א שטייער-רעפאָרם איז שווער אדורכצופיהרען, ווייל צוליב דער אָרימקייט אין לאנד איז נישטא וועמען צו בעלאסטען אויפ'ן חשבון פון די, וואס זאלען ווערען ענטלאסטעט פון די שטייערן.

מיט א גרויסער רעדע איז ארויסגעטראטען

סענאַטאר דאַווידזאָן

דער רעדנער האלט, אז מיר געפינען זיך ערב אַן עקאָנאָמישער קאטאסטראפע, אויב מיר וועלען מיט פעראייניגטע כוחות נישט רעגולירען דאס ווירטשאפטליכע לעבען. אונזער מלוכה קאסע איז רייך אָבער דער בירגער איז אָרים, די וואלוטע איז סטאבּיליזירט אָבער מיר האבען זי נישט. כדי צו פערגרעסערען די מלוכה הכנסות שלאגט פאָר סענאטאר דאווידזאָן, אז די פרייזען פאר טאבאק און אלקאהאל זאלען גערעכערט און די אנדערע שטייערן זאלען פערקלענערט ווערען. אין ענג־לאנד — ווייזט אָן דער רעדנער — זענען די פריי־זען אויף אלקאהאל דריי מאָל העכער ווי ביי אונז. דער רעדנער שטעלט זיך אָפּ אויף דער קאַרטעלי־זאציע און שטאנדאַריזאציע, וועלכע האבען רואי־נירט פיל אַרבייטס ווארשטאטען. איבערגעהענדיג צו דער פראגע וועגען עטאטיזם, ווייזט ער אָן, אז ער איז דאפעלט שעדליך פאַר דער יודישער בעפעלקערונג. אין גראָדנאָ זענען 700 יודישע אַרבייטער אפגעזאָגט געוואָרען.

סענ. ראַאוויטש: דארט זענען געווען בלויז יודען.

סענ. דאווידזאָן: דער דאזיגער פאל איז נישט קיין פעראיינצעלטער, אויף 27 טויזענד פאסט־בעאמטע זענען כעהא קוים 200 יודישע בעת פאר'ן קריג זענען בלויז אין גאליציע געווען 400 יודישע בעאמטע, די יודישע האנדווערקער ווערען פערפאלגט, ס'ווערען פאר זיי איינגעפיהרט עקזא־מענס־שוועריגקייטען. די טרנזיעריגע לאגע פון דריי און האלב מיליאן יודען איז נישט בלויז זייער פראגע. זיי וועלען נישט פאלען אזוי שנעל ווי פליגען, און זייערע שווערע געראנגעל אויף טויט און לעבען און קאמף פאר זייער עקזיסטענץ קענען זיי אמאל מיטשלעפען אויך אנדערע.

דאס יודישע פראבלעם איז נוגע נישט נאר די יודען: דאס איז א געשטראפטע מלוכה־פראָב־לעם און דארף געלעזט ווערען.

אין דער דיסקוסיע, וואס האט זיך ענטוויק־קעלט נאכדעם איז ארויסגעטראטען מיט א

שארפע אנטיסעמיטישע רעדע

סענאטאר לעמפקי (ב.ב.) פאלעמיזירענדיג מיט סענ. דאווידזאן האט ער זיך אויסגעדריקט אז פוילען איז טאלעראנט בנוגע יודען, און די יודען דרעהען זיך ארום פון מיליטער.

סענ. דאווידזאָן: וויפיל יודען זענען געפאלען אין קריג מיט די סאוויעטען? און וואו זענט איהר געווען, בעת איך האב געקעמפט אויפ'ן פראנט?

סענ. לעמפסקי: יודישע פאבריקאנטען נעה־מען נישט אן קיין יודישע ארבייטער, קיין יודישע משרתים און אנגעשטעלטע. פארוואס דארפען מיר זיין בעסער ווי די יודישע פאבריקאנטען?

יודען! קויפט היינט די אפצייכנונגען „בית-לחם"
לטובת דעם הילפס-פעראיין
וועלכער אונטערשטיצט טויזענדער נויט-ליידענדע יודען!
יעדער יוד העלפט מיט דער הילפס-אקציע פון „בית-לחם" אז קויפט די אפצייכנונגן!

מאָראַ'דיגע באַהן-קאַטאַסטראָפע

צוג מיט פאַסאַזשירען אַריינגעפאַלען אין א תהום פון 175 מעטער טיף

ניו-יאָרק, 10. (אַטאַ.) נישט ווייט פון קוראַרט טערעזאָפּאָליס איז א צוג אַראָפּ פון די שינעס און איז אַריינגעפאַלען אין א תהום פון 175 מעטער די טיף. ביז איצט האָט מען אַרויסגענומען דרייסיג טויטע און פופצען פאַרוואונדעטע.

אויסגעגראָבען אַנ'אַלטע שטאָט

פּאַריז, 10. (אַטאַ.) אויף א פעלד נעבען ליאָן זענען אַנטדעקט געוואָרען שפּורען פון אַן אַלטער שטאָט, דהיינו, צאַהלרייכע אַלטע געפעסען און מטבעות'ס, גאָלדענע, זילבערנע און העלפאַנדביינענע געגענשטאַנדען א.א.וו.

נאָך א שווערע קאַטאַסטראָפע אין פראַנקרייך

פּאַריז, 10. (אַטאַ.) אין פראַנצויזישע פעלייצונגס-געביט האָט איצט פאַסירט א צווייטע שווערע קאַטאַסטראָפע, נישט ווייט פון מילאָ האָט זיך אַראָפּגעריסען א שטיק באַרג און האָט פאַרשיט 2 דערפער און 15 בעווינערע הייזער. עס זענען פאַרניכטעט געוואָרען פיל ווייגנגערטנער. די איינוואוינער האָבען זיך בעצייטענס געראַטעוועט.

פערסס'ט זיך און זיינע 2 קינדער

מינכען, 10. (אַטאַ.) אין דער פאַרשטאָט גיזינג אין דער 47-יעהריגער מאַשיניסט יאָזעף האָט בערגער בעגאַנגען זעלבסטמאָרד. ער האָט פערסמט מיט גאַז זיך, און זיינע צוויי קינדער, בעת די פרוי זיינע איז נישט געווען אינדערהיים.

צוזאַמענשטויס צווישען א שנעל צוג מיט אַנ'אויטאָ

ניו-יאָרק, 10. (אַטאַ.) אין פענסילוואַניע, ביי פלאָרען, איז א שנעלצוג אַנגעלאָפען אויף אַנ'אויטאָ. דער אויטאָ איז צושמעטערט געוואָרען און אַלע זעקס פאַסאַזשירען זענען דערהרגעט געוואָרען. דער שנעלצוג איז אַראָפּ פון די רעלסען.

הרב קאַצענעלבאָגען פון לענינגראַד נישט אַרעסטירט

אנדערע אַרעסטירטע לענינגראַדער רבנים נאָך נישט בעפרייט

מאָסקווע (יט"א) הרב קאַצענעלבאָגען, דער רב-הכולל פון לענינגראַד, איז נישט אַרעסטירט. די ידיעות וועגען זיין אַרעסט, האָס זענען פאַרשפּרייט אין דער אויסלענדישער פרעסע, זענען נישט ריכטיג.

דער קאָרעספּאָנדענט פון דער יט"א האָט אַנגעפרעגט אין לענינגראַד און איז אינפאָרמירט, אַז קיינער פון די יודישע טוער דאָרטען האָט נישט מורא פאַר דעם, אַז מען זאָל דעם אַלטען רב אַרעסטירען. הרב קאַצענעלבאָגען איז איצט אַלט 93 יאָהר.

פון דער צווייטער זייט זענען די אַרעסטירטע לענינגראַדער רבנים, הרב מאַרגאָלין און הרב יאָסטנאָ-אָרדסקי, נאָך אַלץ נישט בעפרייט. עס זיצען נאָך אויך אין לענינגראַדער תפיסה אַלע טוער פון דער לענינגראַדער יודישער קהלה, וועלכע זענען מיט עטליכע הדשים צוריק אַרעסטירט געוואָרען כאָר עובר זיין אויף דעם סאָוויעטישען געזעץ וועגען רעגיסטרירונג קהלות.

בעריכט פון דער א"י אויספאָרשונגס-קאָמיסיע

בעשעפטיגט זיך נישט מיט דער צוקונפט פון א"י מאַנדאַט

לאָנדאָן, 10. (יט"א טעלעגראַפיש). דער יודישער טעלעגראַפען-אַגענטור איז געלונגען צו בעקומען געוויסע אינפאָרמאַציעס וועגען בעריכט פון דער ענגלישער אויספאָרשונגס-קאָמיסיע. דער בעריכט בעשעפטיגט זיך נישט מיט'ן פּראָבלעם וועגען דער צוקונפט פון מאַנדאַט. דער בעריכט האָט זיך אויך נישט געשטעלט אויפ'ן שטאַנדפּונקט, אַז ס'איז שוין צייט אָנצוהויבען אין ארץ-ישראל א פּראָ-ציוניסטישע אַרבייט.

דער מיטגליד פון דער לייבאָר-פּאַרטיי אין דער קאָמיסיע האַררי סנעל וועט אַריינטראָגען א וואָטום סעפּאַראַטום און ס'איז אויך מעגליך, אַז ער וועט אָפּגעבען א מינדערהייטס-בעריכט.

אַנטי יוד. עקסצעסען אין קאָנסטאַנטינאָפּלער אוניווערזיטעט

קאָנסטאַנטינאָפּאָל, 10. (יט"א טעלעגראַפיש). אויפ'ן מעדיצינישען פאַקולטעט פון קאָנסטאַנטינאָפּלער אוניווערזיטעט זענען היינט פאָרגעקומען ערנסטע אַנטי-יודישע אַרויסטרעטונגען. די אַנטי-סעמיטישע סטודענטען האָבען גע-שלאָגען די יודישע סטודענטען, אַזוי אַז די געסטע האָבען געמוזט א בעררייסען די למודים.

די פּראָפעסאָרען האָבען זיך בעמיהט צו שטילען די יודען אָבער אָהן ערפאָלג. אויף אַנדערע פאַקולטעטען איז די בעציהונג צווישען די יודישע און טערקישע סטודענטען א גערעגטע.

לאָרד באַלפור—קראַנק

לאָנדאָן, 10. (יט"א טעלעגראַפיש). לאָרד באַלפור האָט זיך פאַרקילט און ליגט קראַנק.

בעפרייט 5 יודען

וועלכע מען האָט חושד געווען אין אויספיהרען א מאָרד

קאָוונאָ, (יט"א) אפילו גערט מיטגעטיילט, אַז די סיבות פון טויט פון וואָלגראַר-דאָקטאָר אָוישעגים איז שמואל (שאָ עגער קריז) זענען אויפגעקלערט געוואָרען. עס איז איס עס אַ, אַז אויף שענים זאָל האָבען דערמאָרדעט געוואָרען. די 5 יודישע פליישהאַנדלער, וועלכע מען האָט אַרעסטירט אָנגעטער השד, אַז זיי האָבען אויסגעפיהרט דעם מאָרד, זענען בעפרייט געוואָרען.

די בעקאַנטע האָט דער אַרעסט פון די 5 יודען אַרויסגערופען א געפעהרליכע אַנטי-יודישע העצע אין וואָלקאָוויסקער קרייז. נאָך דער אויפקלערונג פון גאַנצען ענין איז געקומען צו א בערוהיגונג פון די געמיטער.

שבת, דעם 15-טען ה. ח., 11 אַ זייגער אָוונט

אין די זאַלען פון „אַרט", אַלעע 1-טער מאַי נומ' 2

א גרויסער פורים-ראַוט

א. נ. „א נאַכט אין שושן-הבירה"

פערשידענע אַטראַקציעס / טענץ ביז אין דער פריה,

געגוייער אין די וויטערדיגע קאַנסען.

בילעטען צום פרייז פון 4 זלאָטעס בעקומט מען אין דער קאַסע פון „אַרט".

צו דער עפענטליכקייט!

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן אַנאָנס פון פריזיער-מייסטער מ. כופקא, פּאָלודניאָווע 12, וועלכער בעשולדיגט אונז אין פּער'מסון'ן איהם אין פּערשידענע אַמטען, מעלדען מיר דער עפענטליכקייט, אַז עס איז אַ געמיינער שקר, צוליב וואָס מיר גיבען די גאַנצע זאַך איבער דעם געריכט.

די פערוואַלטונג

פון פריזיער-מייסטער-צעך, פּיעטריקאָווער 85

אויפפאַדערונג!

אַלע גלויביגע פון מ. פּאַגעל, מעבעל-געשעפט, גלובנאַ 47, וועלכע בעווייזען זיינע אייגענע אָדער קונדישע וועקסלען, וועלען געבעטען אין אייגענעם אינטערעס צו קומען מיטוואָך, דעם 12/3 ד. י. פון 6–8 אָוונט צו ה' Teszner, Juljusza 20

מיט אַכטונג

Teszner i Maliniak. 1559

אַבסאָלוטע געלעגענהייט!

אַפּראַנט-גאַרדעראָב

מיט א גרויס שויפענסטער אויף פּיעטריקאָווער 174

איז פון זאָפאָרט איבערצוגעבען

עווע טועל מיט א וואָינונג.

צו דערוויסען זיך פּיעטריקאָווער 182, וואָהנ. 13.

Dr. med.

E. Reicher

הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען

היילונג מיט דיאַטערמיע און עלעקטראָטעראַפּיע

28 פּאָלודניאָווע 28

נעמט אָן פון 8–10 פרי און פון 12–2 נאָכמ.

און פון 7–8^{30} אָוו. זונטאָג פון 9–2 נאָכמ.

פערשידענע גרויסען

האַלץ-שריפט

אין פערשידענע גרויסען, פרייזווירדיג צו פערקויפען.

310 צו ערפאַהרען אין אַדמיניסטראַציע פון דער צייטונג.

— Dr. —

H. Spira-Bornsteinowa

Łódź, Cegielniana 4, tel. 13490

ספּעציאַליטעט:

אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען

נעהמט אָן טעגליך פון 3 ביז 7 נאָכמיטאָג.

וויכטיג פאַר הויזווירטינס!

מיר דערוויסען זיך, אַז מאַנכע סוחרים פאַרקויפען מאַשטש צו פּאָדלאָגעס אויף געוויכט פון אויסאַרבייטונגען פון אַנדערע פאַבריקען אַלס מאַשטש פון דער מאַרקע „Jaśniej słońca"

מיר מאַכען דעריבער בעקאַנט, אַז אונזער פאַבריק אַרבייט אויס די איבעראַל בעקאַנטע מיט איהר גוטקייט מאַשטש

„Jaśniej słońca"

נור אין אָריגינעלע בלעכען צו 200 גר., 400 גר., 1000 גר. און 2000 גר.

אויף דעם מאַשטש אונטער דער צודעק געפינט זיך די פערגאַמינירטע שוץ-מאַרקע לויט № 148 76

מאַשטש אויף געוויכט פערקויפען מיר נישט

און אַזעלכע דאַרף מען צוריקוואַרפען אַלס נאָכגעמאַכטע סחורה. די נישט געוויסענהאַפטע סוחרים וועלען מיר צוציהען צו געריכטליכער פערענטוואָרטליכקייט.

Fabryka Przetworów Techno-Chem.

„MARY"

WARSZAWA-SIELCE

Zajączkowska 9, tel. 419-69

בעקאַנטמאַכונג

דערמיט ווערט בעקאַנט געמאַכט דעם געעהרטען פּובליקום, אַז עס האָט זיך געעפענט

א פאַבריק פון מעבעל א. פ.: „VIENPOL"

ווינער

אויף 5 זאַוואַדזקאַ 5

אין בעזיצט שטענדיג אויף לאַגער א רייכען אויסוואַהל פון פערשידענע שטוהלען, פאָטעלען, פאַטע-יקעס, טאַבורעטקעס, טישלעך צו נעמאַכען און ראַריאָס און פערשירען אַנדער מעבעל, וואָס האָט א שייכות מיט געבויגען מעבעל-אויסאַרבייטונגען.

מיט אַכטונג

„VIENPOL", Zawadzka 5.

אַליין אין טרויער דריקן מיר אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל דער משפּחה ארנוואַלד און דעם לאָדזשער יידישן טעאַטער און „פילהאַרמאָניע" צוליבן טויט פון חבר

משה ארנוואַלד

לאַנגיעריקן מיטגליד פון יידישן אַרטיסטן-פאַריין און פון „לאָדזשער יידישן טעאַטער און פילהאַרמאָניע".

פאַרוואַלטונג

פון יידישן אַרטיסטן-פאַריין אין פּוילן.

וואַרשאַ

דער שווערגעטראָפענער פאַמיליע אַרנוואַלד צוליב'ן טויט פון אונפערגעסליכען מאַן און פאָטער

נ"ע משה ארנוואַלד

דריקט אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל

אַבאָנענטען-ביוראָ

ס. פוקס, פּיעטריקאָווער 50.

DR. MED.

L. Pikielny

אוראָלאָג

ספּעציאַל-אַרצט פאַר נירען, בלאָז און האַרן-קראַנקהייטען

8 NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעהמט אָן פון 4–7 אָוונט.

Dr. med. J. Lubicz

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 183-17

קראַנקהייטען פון די ביינער, גלידער.

פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער.

איינגעבויגענע פּראָטעזען און ספּעציעלע קרעמעען, אין: הקלעדקעס אויף פּלאַטפוסען.

נעהמט אָן פון 3–7

לאדז
11 מערץ 1930

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז
11 מערץ 1930

דער פראטעסט געגען אומזאץ־שטייער

ס'איז געווארען אויס יודישע פראגע. דאס געשריי וועגען די אומגערעכטע שטייערן, און בעזונדערס פון אומזאץ־שטייער האט ארויסגערופען אלע סוחרים, קליינהענדלער, און האנדווערקער, אהן אונטערשייד פון נאציאנאליטעט און וואוינארט. סיי אין פוילען, פאזנאן, לעמבערג, ווילנא, ווארשא, לאדז, סיי יודישע און סיי נישט־יודישע סוחרים האבען אויפגעהויבען זייער שטים, כדי צו פראטעסטירען געגען דעם לעבענדיגען אומגערעכטען שריט פון פינאנץ־מיניסטער, געגען די רעדוקציעס פון די הנחות, וואס זענען געפלאנט געווארען אין ענין פון אומזאץ־שטייער.

ס'איז גאר אונז קלאר, אז די שטייער־לאסט האט קודם כל געטראפען די יודישע קליינהענדלער, האנדווערקער און סוחרים. דער יודישער מיטעלשטאנד, וועלכער האט זיך געראנגעלט מיט אלע כוחות, איז כמעט פעראריםט געווארען, און ס'איז שוין איצט אויך דערגאנגען צום נישט־יודישען סוחר און האנדווערקער און די פראגע איז געווארען [illegible] דער ערשטער קרבן איז געווען די יודישע בעפעלקערונג, [illegible] פראטעסט געגען דער רואין [illegible].

דער יודישער מיטעלשטאנד [illegible] אין א זעהר [illegible] דער האנדעל [illegible] ס'איז [illegible] דעם [illegible] צו רעדען וועגען שטייערן און גאנצע רעגאסטראציעס. אין דאך דער אומזאץ־שטייער נישט קיין נייעס, האבען די פינאנץ מיניסטארען נישט א מאל בעוויזען, אז זיי רעכענען זיך וועניג מיט די פראטעסטען פון די שטייער־צאהלער, וואס זעהען [illegible] די רואינע [illegible] איז דער מיטעלער און קליינער שטייער־צאהלער [illegible] קיין פערבעסערונג וועט ער אונטער דער אונגעהויערער משא טראגען קאנען.

אין דער צייט ווען מ'שטעהט פאר אונטערגאנג, ווען די איינענע עקזיסטענץ און די עקזיסטענץ פון פרוי און קינדער איז אין געפאהר, ווען די פערצווייפלונג איז אזוי א שיער, ווען אלץ זעהט אויס צו זיין פערלוירען, ווערט אויך דער שכל־הישר און ס'רעדט דאס אנגעזאמעלטע הארץ, ס'שרייט זיך פאר פערצווייפלונג, פאר צער.

דער היינטיגער פראטעסט־טאג, וואס איז דער ערשטער אין דעם מין, איז נאך דער געשריי פון ווייטאג און צער. דאס איז נישט קיין דעמאנסטראציע פאר וועלכע ס'איז קאנקרעטע פאדערונגען, ס'איז א פראטעסט געגען עוולות, געגען צונעהמען דאס שטיקעל ברויט פון מויל, געגען ברענגען צו אונטערגאנג.

א דעלעגאציע פון קליינהענדלער, וועלכע האט פראטעסטירט ביים פינאנץ־מיניסטער געגען דעם צוריקציהען די קליינע הנחות אין אומזאץ־שטייער, האט הר' מאטושעווסקי געענטפערט, אז די מלוכה קען נישט נעהמען אין בעטראכט די עקזיסטענץ פון די בעזונדערע בירגער, בעת ס'האנדעלט זיך וועגען דער עקזיסטענץ פון דער מלוכה. ס'איז ווי דער מיניסטער וואלט נישט פערשטאנען, אז די מלוכה בעשטעהט פון בירגער און די רואין פון די גאנצע בירגער איז די רואין פון דער מלוכה.

צי איז דער פראטעסט־טאג, דער דעמאנסטראטיווער שטרייק דער ריכטיגער מיטעל אין קאמף פאר א גערעכטער שטייער־אויסמעסטונג? ביי דער איצטיגער לאגע איז נישט פערהאן קיין אנדער עצה. די מעהרהייט אין דער סיים־קאמיסיע האט זיך ארויסגעזאגט נאר דעם שטאנדפונקט פון דער רעגירונג. דאס איז נישט על־פי צופאל. די פויערים־רעפרעזענטאנטען האבען מסכים געווען מיט דער רעגירונג, כדי אריבערצואווארפען די שטייער־לאסט אויף דער שטאט און צוליב דעם איז פאראויסצוזעהן, אז צו דעם צוזאמען וועט זיך אויך שאפען די נויטיגע מעהרהייט אין סיים גופא. די שטאט טוט ארויסווייזען, אז זי זשיפיעט קוים, אבער זי זשיפיעט נאך. זי מוז ווייזען, אז דער וועג צום פולשטענדיגען אונטערגאנג איז נאר א [illegible] שריט, אז ס'איז שוין נישט וואס צו פערלירען.

אפשר וועט דער פינאנץ־מיניסטער דאך דערזעהן, אז די טעות אין חשבון מאכט ער איצט. נישט דעמאלט, ווען ער האט געפאדערט וועגען גרויסערע שטייער־הכנסות, אפשר וועט דער מיניסטער דערזעהן, אז אויסער צו נעהמען שטייערן, דארף נאך זיין אימיצער, ביי וועלכען מ'זאל קאנען נעהמען שטייערן.

י. ד.

—=:8:=—

ענגלאנד וועט נישט אפווייכן פון דער באלפור־דעקלאראציע

דער וויצע־קאלאניאל־מיניסטער דר. שילס וועגען דער ענגלישער פאליטיק אין א"י

לאנדאן, (יט"א). דער אונטערשטאאטס־סעקרעטאר פאר קאלאניאלע ענינים ד"ר שילס האט בעת זיין בעזוך אין עדינבורג אויפגענומען א דעלעגאציע פון דער ארטיגער ציוניסטישער ארגאניזאציע מיט הרב ד"ר דייכעס בראש. די דעלעגאציע האט געשילדערט די יודישע אויפפאסונג פון דער איצטיגער לאגע אין ארץ־ישראל און האט אנגעוויזען אויף דער נויטווענדיגקייט פון א נייעטער און ענטשידענער עפענטליכער ערקלערונג פון דער ענגלישער רעגירונג, אז זי איז גרייט צו ווארנען נאך א גרעסערע זיכערהייט פון לעבען און אייגענטום, וועט אונטערשטיצען א גרעסערע איינוואנדערונג פון יודען קיין ארץ־ישראל און וועט אין הסכם מיט'ן מאנדאט אויפטיילען די נויטיגע ערד־שטחים פון מלוכה־לאנד פאר דער יודישער קאלאניזאציע.

ד"ר שילס האט דער דעלעגאציע ערקלערט פאלגענדעס. די ענגלישע רעגירונג האט שוין פעסטגעשטעלט, אז זי האט בשום אופן נישט בדעה אפצווייכען פון דער פאליטיק, וואס איז געקומען צום אויסדרוק אין דער באלפור־דעקלאראציע און דעם מאנדאט, עס איז ריכטיג, אז בעשטימונגען פון מאנדאט דארפען אינגאנצען אויפגעקלערט ווערען און עס דארף אנגעוויזען ווערען די ריכטיגע בעציהונג זי אזוי צו שאפען די יודישע נאציאנאלע היים און גלייכצייטיג אפהיטען די רעכט פון די אראבער. יעדענפאלס וועט ענגלאנד רעאליזירען דעם מאנדאט און אפהיטען די ריכטליניעס פון דער ביז־איצטיגער פאליטיק.

די ארץ־ישראל־רעגירונג — האט פארטגעזעצט ד"ר שילס — בעשעפטיגט זיך איצט פיל מיט דער אגראר־פראגע. לויט דער מיינונג פון ד"ר שילס וואלט איצט געווען א פעהלער צו שטיצען א מאסען־איינוואנדערונג, ווייל די איטיגראציע דארף רעגולירט ווערען, ענטשפרעכענד צו דער אויפנאהמס־פעהיגקייט פון לאנד. וואס איז שייך דער האלטונג פון די ענגלישע בעאמטע אין ארץ־ישראל דארף מען נישט פערגעסען, אז זיי קומען אויס צו ערפילען די פליכטען אין א זעהר קאמפליצירטער און דעליקאטער לאגע. דער פאקט, אז סיי יודען, סיי אראבער בעשולדיגען די ענגלישע אדמיניסטראציע אין אומפארטייאישקייט, בעווייזט בולט, אז די פארווארפען פון ביידע זייטען זענען נישט גערעכט.

די רעגירונג — האט ערקלערט צום סוף ד"ר שילס — נעהמט אן געהעריגע שריט, כדי צו רעארגאניזירען און פערשטארקען די פאליציי־קרעפטען אין ארץ־ישראל. עס ווערען איצט רעקרוטירט נאך 200 פאליציאנטען, וואס וועלען ארויסגעשיקט ווערען קיין ארץ־ישראל. די רעארגאניזאציע ווערט דורכגעפיהרט דורך דעם ערפאהרענעם פאליציי־אינספעקטאר פון ציילאן ראובינין. די זיכערהייטס־פראגע אין איהר גאנצען אומפאנג ווערט איצט בעטראכט דורך דער ארץ־ישראל־רעגירונג.

שווערער עקאנאמישער קריזיס אין סאלאניקי

גרויסע ארבייטסלאזיגקייט און נויט צווישען דער יודישער בעפעלקערונג

סאלאניקי, (יט"א) די איבערפראדוקציע פון טאבאק און דער מאנגעל פון אפזאץ־מארק פאר דעם פראדוצירטען טאבאק, וועלכער מאכט אויס געוועהנליך אויס צוויי דריטעל פון דעם גאנצען גריכישען האנדעלס־עקספארט, האט געבראכט א פערשטארקטע עקאנאמישע קריזיס, וועלכער האלט שוין אן זייט העכער 2 יאהר. פון דעם דאזיגען קריזיס ליידט צום שטארקסטען די יודישע בעפעלקערונג. דאס גאנצע עקאנאמישע לעבען איז סטאגנירט, די ארבייטסלאזיגקייט הן פון די ארבייטער, הן פון די הענדלער, נעהמט אן א ערשרעקענדע פארמען. עס איז דערגאנגען אזוי ווייט, אז די מאכט האט געמוזט איינפיהרען אומזיסטע בעשפייזונג פאר דער פראלעטארישער בעפעלקערונג, די שפייז ווערט געטיילט אין די גאסען דורך עפענטליכע קוכען.

אלס דירעקטער פועל־יוצא פון דעם קריזיס און ארבייטסלאזיגקייט האט אין וואקסען די עמיגראציע־בעוועגונג, צאהלרייכע יונגע מענשען, פערצווייפעלטע פון זוכען ארבייט אין לאנד, גרייטען זיך צום ארויספאהר קיין פראנקרייך, ארץ־ישראל, דרום־אמעריקא, אדער וואו עס איז. די רעזולטאטען פון קריזיס לאזען זיך אונגעהויער שווער פיהלען צווישען דער יודישער בעפעלקערונג. צו אנד. האט אויפגעהערט צו ערשיינען די יודיש־שפאניאלישע טאג־צייטונג „לא ווערדאד" (געגרינדעט אין יאהר 1920). די איבעריגע יודישע טאגבלעטער, 3 אין שפאניאליש און 2 אין פראנצויזיש פערלירען טעגליך אלץ מעהר אבאנענטען און אנאנסען־קליענטען און שטעהען פאר'ן פולשטענדיגען אונטערגאנג.

א טראגישער דאקומענט

אלבער לאנדר'ס בוך וועגען דער טראגעדיע פון יודישען לעבען

דער „קעניג פון די פראנצויזישע רעפארטערן" אלבער לאנדר האט אין זיין לעבען זעהר פיל געזעהן און וועגען זעהר פיל געשריבען. די קאטארגע אין גוויאנא, די מיליטערישע טורמעס, משוגעים־הייזער, די פרעהליכע הייזלעך אין בועגאס איירעס, די קרבנות פון האנדעל מיט לעבעדיגער סחורה, די כינעזישע קולעס, אפריקאנער נעגערס... צופעליג אדער בעוואוסטזיניג האט ער די דאזיגע בילדער דערגאנצט מיט בעשרייבען דאס לעבען פון די מזרח־אייראפעאישע יודען!

זיין נאר וואס ערשינען בוך וועט שפילען זעהר א וויכטיגע ראל אין דעם דערווייל זעהר שוואכען פראצעס פון בעקענען די פראנצויזישע געזעלשאפטליכע מיינונג מיט דעם דאזיגען ערשיינונגען פראבלעם, וואס האט זיך געשטעלט פאר דער זעקס און א האלב מיליאניגער יודישער בעפעלקערונג פון מזרח־אייראפא. נישט דערפאר, ווייל דאס בוך צייכענט זיך אויס מיט א בעזונדערער טיפקייט. נישט אפילו דערפאר, ווייל די פאקטען, וואס ווערען אין איהם געבראכט, זענען ביז איצט כמעט אין אלגעמיינע שטריכען נישט געווען בעקאנט אין די מערב־לענדער. נאר דערפאר, ווייל לאנדר האט אויפגעכאפט — און לאזט עס גוט פיהלען דעם לעזער — דעם הויפטשטריך פון דער יודישער דראמע.

דאס איז נישט די ארימקייט, אדער ריכטיגער געזאגט: נישט נאר די ארימקייט. דאס איז נישט די אונטערדריקונג, דאס איז סיי די ארימקייט, סיי די אונטערדריקונג, סיי די בעליידיגונגען, סיי דאס שטענדיגע ערווארטען נייע צרות און סיי די שרעקליכע צראיגערונג וועגען די פאגראמען. אבער דאס אלץ און נאך עפעס. דאס איז עפעס א פאנטאסטיש, פערפינסטערט לעבען „אויסער'ן לעבען", אויסער דעם ווירטשאפטליכען פראצעס, וואס קומט פאר צווישען דער איבעריגער בעפעלקערונג פון דעם אדער יענעם לאנד. א לעבען פון א בית עולם. נישט אומזיסט קומט לאנדר'ען די גאנצע צייט אויפ'ן געדאנק איין פערגלייך: דאס בילד פון דעם יודען, וואס שטעהט אומבעוועגליך אין דער ערווארטונג פון „ארבייט" אדער א „פערדינסטעל", אויף מיט שנייט פערשיטעטען עפעס פון עפעס א שטעדטעל אין די קארפאטען אדער גאליציען — דערמאנט איהם כסדר דעם „גוים פון טרויער" דעם קיפאריס.

* * *

„וואו בין איך? און וואס פאר א לאנד פון געשפענסטער בין איך אריינגעפאלען? וואס זענען דאס פאר מענשען, וואס בעהאלטען זייערע הענד אין לאנגע [illegible] שווארצע מלבושים! וואס [illegible] פון זיי, [illegible] וואס זענען אוועקגעשטעלט ווי שטרעקענס־בילדער אויף די עקען גאסען? אפשר איז זייער בעשטימונג — איבערצושרעקען און מאכען אנטלויפען דעם שניי?

*

אט איז פאר אייך דאס שטעדטעל קוטשינא אין די קארפאטען־בערג, פערשיט מיט שניי, פערשאלטען דורך גאס, פערגעסען דורך מענשען. א הילצעל פונאנדערגעווארפענע, האלב איינגעפאלענע כאטקעס איבער דעם אראפגאנג פון א בארג. אין צענטער — די כאטקע פון דעם רב, א טייל פון דאך איז שוין אראפגעריסען דורכ'ן ווינד, איגוועניג — „צוויי ציגען, צוויי קליינע קינדער. פינף מעהר דערוואקסענע, א פרוי סקעלעט, און א שווארצער פויגעל, וואס ציטערט פון קעלט".

„דער רב אליין — בעשרייבט לאנדר — האט זיך אוועקגעלאזט קיין רוזעניען... בעטען נדבות. די ארימקייט אין די גאסען איז אזא גרויסע, אז בכדי צו בעטען נדבות מוזען די אויסגעהונגערטע מענשען אוועקלאזען זיך אויף הונדערט קילאמעטער. דא, אויפ'ן ארט, איז נישטא ביי וועמען צו בעטלען. קיינער האט דא גארנישט. דא הערשט די שרעקליכסטע ארימקייט, וואס גלייכט אלעמען אויס. מענשען לעבען מיט דער ארימקייט, ווי מיט א ירושה, וואס זיי האבען בעקומען פון זייערע אבות. קיינער וועט ביי זיי די דאזיגע ירושה נישט צונעהמען. די צואה איז אנגעשריבען לויט אלע כללים...

דעם רב'ס פרוי זיצט און בעקלאגט זיך:

וואס זאגט זי?

זי זאגט, אז עס איז איהר נישט גוט פון הונגער.

אויב דער רב וועט מארגען נישט צוריקקומען, וועט נישט זיין קיין חלה אויף שבת. אין דער כאטקע איז 20 גראד פראסט. די קינדער זענען אין בלויזע העמדלעך. מעבעל! דריי ברעטער שטעלען צוגלייך דאס בעט. די וואנד דינט אלס פיערטע ברעט. אנשטאט א פאדלאגע איז — שמוץ.

אין א צווייטער כאטקע ליגען אויף אזא בעט א קראנקע פרוי און מיט איהר צוזאמען פיער קינדער. אין ווינקעל געפינט זיך דער „אינסטרומענט", וואס גיט דער משפחה א שטיקעל ברויט. צוויי נעגעל, וואס זענען צוגעשלאגען צום טיש. דער בעל־הבית איז אן איינבינדער פון ספרים. ער פערדינט אין „גוטע חדשים" 15 קראן, דאס הייסט גאנצע 12 פראנק א חודש...

*

א שמועס אין א שוהל, אין א הילצערנעם באראק, מיט די פארשטעהער פון דער קהלה:

— זיי מיינען, אז איזור האט זיי געבראכט געלד.

— ליידען זיי אלע פון הונגער?

— זיי האבען אלע יאהרען געליטען פון הונגער.

— ווי אזוי זענען זיי נישט געשטארבען?

— דאס יודישע פאלק קען אדורכטראגען צרות.

— אויב אזוי, זאלען זיי אוועקגעהן פון דאנען ערגיץ אנדערש.

— דאס איז נאך שרעקליכער.

— זאלען זיי זיך אוועקלאזען אין די שטעדט.

— אזוי, אין אזא הילוך? אין אזעלכע מלבושים? אהן א גראשען אין טאש? זיי זענען צוגעשמידט צו דעם ארט דורך דער נויט.

— און ארץ ישראל!

— משיח איז נאך נישט געקומען.

— זאגט מיר אויפריכטיג: ווארטען זיי אויף משיח'ן?

— א ודאי, מיר אלע ווארטען אויף משיח'ן...

*

אלבער לאנדר האט נאך איין פערגלייך פאר יודען: וואנדער־פויגלען.

אין דעם דאזיגען שרעקליכען לעבען, וואס איז אזוי נישט ענהליך צו דעם געוועהנליכען לעבען אפילו פון די ארימסטע שיכטען פון דער בעפעלקערונג אין מערב־אייראפא — האט אלבער לאנדר אויפגעכאפט דעם כאראקטעריסטישסטען שטריך: דאס שטענדיגע זוכען. ארויסגעשטויסענע פון דער נארמאלער רייה זוכען עפעס די מענשען כסדר. וואס זוכען זיי?

איבער די וועגען פון אונטער די קארפאטען אין גאליציען בלאנדזשען איינזאמע פיגורען, קוים בעדעקטע מיט שמאטעס. וואס טוען זיי? וואוהין געהען זיי? פארוואס געפינען זיי זיך שטענדיג אין וועג?

וואוהין געהט ער? — פרעגט לאנדר דורך אן איבערזעצער איינעם פון די דאזיגע וואנדערער, וועלכען ער האט בעגעגענט אין וועג.

— אין א דערבייאיג שטעדטעל.

— נאך וואס?

— בכדי דארט איבערצונעכטיגען.

— און דערנאך?

— דערנאך וועט ער געהן אין שטעדטעל גוסט.

— נאך וואס?

— בכדי אויך דארט איבערצונעכטיגען. דערנאך וועט ער געהן אין מונקאטש צום רבי'ן און איהם בעטען א ברכה פאר צוויי עסקים, אז זיי זאלען זיך גוט ענדיגען.

— מיט וואס פערנעהמט ער זיך?

— ער טוט גארנישט...

איינע פון זיי פערנעהמען זיך פונדעסטוועגען...

(ממשך זעה 6. זייט)

נאך 27 יאהר ציהט זיך צוריק א יודישער געלעהרטער פון לאנדאנער אוניווערסיטעט

לאנדאן (יט"א). דער בעריהמטער יודישער שעקספיר־פארשער פער ישראל גאלאנץ, וועלכער איז זייט 1903 פראפעסאר פון ענגלישער ליטעראטור אויף דעם לאנדאנער אוניווערזיטעט, האט זיך צוריקגעצויגען פון דעם דאזיגען אמט. פראפ. פער ישראל גאלאנץ איז איצט אלט 66 יאהר ער איז סעקרעטאר פון דער בריטישער אקאדעמיע.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

11
דינסטאג
י״א
אדר תר״צ

מערץ
זון-אויפגאנג 6.21
זון-אונטערגאנג 5.17

שטיצע פון בירגער-קאמיטעט

(—) דער בירגער-קאמיטעט פאר די ארימסטע ...יילט מיט, אז דאס אויסצאהלען די אונטערשטיצונגען האט זיך שוין אנגעהויבען:

מיטוואך, דעם 12. מערץ —
S

פרייטאג, דעם 14. מערץ —
T U W Z

די אויסצאהלונגען קומען פאר אין העלענווא און אין סטאלעראווס פאבריק.

ווען וועלען פארקומען די רעזערוויסטען-איבונגען?

(2) ווי מיר דערוויסען זיך וועט דעם 1. אפריל בעקאנט ווערען דער סדר פון די הייאיריגע מיליטער-איבונגען פאר רעזערוויסטען. ביז איצט איז נאך נישט פעסטגעשטעלט, וואס פארא יאהרגענג ס'וועלען גערופען ווערען אויף איבונגען.

ארבייטסלאזע-דעלעגאציע
פון זגערזש, אלעקסאנדער, רודא-פאביאניץ

(וו) אין דער וואיעוואודזטווא האבען זיך נעכטען געמעלדען דעלעגאציעס פון זגערזש, אלעקסאנדער און רודא-פאביאניץ, וועלכע האבען געבעטען קרעדיטען אויף אונטערשטיצונג פאר די ארבייטסלאזע אין די אויבענדערמאנטע שטעט.

די דעלעגאציעס האט מען צוגעזאגט אין דער נאהענטסטער צייט צוצוטיילען געהעריגע סובסידיעס

גע'גנב'עט פאר 10 טויזענד זל. וואל-שטאפען

(וו) אויף נאוואמיעסקא 3, אין דער פירמע „אבערציגער און שיינמעסער" האבען זיך אריינגעכאפט גנבים און ארויסגע'גנב'עט פאר א 10 טויזענד זלאטיס פערשידענע וואל-שטאפען. די גנבה האט מען בעמערקט ערשט אין דער פריה, און דאן צוזוויסען געטון דער פאליציי, וועלכע פיהרט אן אויספארשונג.

פאלשע פערזארגער
פון זקנים און יתומים

(מ) די סאציאלע הילפס-אפטיילונג ביים מאגיסטראט האט זיך דערוואוסט, אז עפיס אונבעקאנטע פערשוינען ווענדען זיך צו די פאמיליעס, וועלכע ווילען אריינגעבען זקנים אדער יתומים אין שטאטישע אנשטאלטען, און פערלאנגען געוויסע סומען, כדי די דאזיגע ענינים צו ערלעדיגען.

צוליב דעם ווארנט די סאציאלע הילפס-אפטיילונג די פראאינטערעסירטע, אז דאס זענען אפעריסטען און מ'דארף זיי איבערגעבען דער פאליציי. די סאציאלע הילפס-אפטיילונג מאכט אויך אויפמערקזאם, אז די קאנטראלערען און אנדערע בעאמטע בעזיצען לעגיטימאציעס, וועלכע זיי דארפען ביי יעדער פאדערונג בעווייזען.

די פאבאר-אפערע
ווידער פאר'ן געריכט

(2) היינט וועט אין מיליטער-געריכט פארקומען דער פראצעס געגען דעם דאקטאר באראר וואלאשינאווסקי, וועלכער איז איינער פון די בעשולדיגטע דאקטוירים אין דעם בעריהמטען פראצעס וועגען דער פאבאר-אפערע.

דער פראצעס וועט וואהרשיינליך דויערען עטליכע טעג, ווייל צו איהם זענען ארויסגערופען געוואָרען 50 עדות.

זעקס חדשים זיצען
פאר שולדיג זיין אין א קאטאסטראפע

(2) נעכטען איז אין קרייז-געריכט פארגעקומען דער פראצעס געגען דעם טראמוואי-פיהרער אסקאר צערבע, וועלכער איז בעשולדיגט געווארען, אז צוליב זיין נאכלעסיגקייט האט ער געבראכט צו א טראמוואי-קאטאסטראפע. דאס געריכט האט אנערקענט די שולד פון דעם אנגעקלאגטען און איהם פער'משפט אויף 6 חדשים תפיסה.

געגען דעם נייעם „צעניק"
שטרייק פון קריסטליכע קצבים און פלייש-אויסארבייטער

עהערנעכטען איז פארגעקומען אן אויסערגעוועהנליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון דעם צעך פון קצבים און פלייש-אויסארבייטער צוזאמען מיט די מיטגלידער פון דעם פעראיין פון הורט-הענדלער. נאך א לענגערער דיסקוסיע וועגען דעם נייעם צעניק אויף פלייש און די פלייש-אויסארבייטונגען איז בעשלאסען געווארען צו ערקלערען א פראטעסט-שטרייק.

דער שטרייק האט זיך שוין אנגעהויבען פון נעכטען אינדערפריה, און וועט דויערן ביז דער נייער צעניק וועט נישט אנולירט ווערען.

אלע גרעסערע פירמען האבען נאך עהערנעכטען אפגעזאגט זייערע ארבייטער.

אויף דער אלגעמיינער פערזאמלונג איז אויך געוועהלט געווארען א דעלעגאציע, וועלכע איז אין דער וואיעוואודזטווע אויפגעגאנגען געווארען דורך דעם שעף פון דער אפראוויזאציע-אפטיילונג ה' לאדענסקי. די דעלעגאציע האט געבעטען מען זאל דעם צעניק אנולירען, ווייל די פרייזען דארטען זענען אויסגערעכענט אויף 60—80 גראשען ביליגער, ווי עס קאסט זיי אליין.

*

(ב) אין דער וואיעוואודזטווע איז נעכטען פארגעקומען א בעראטונג מיט די פארשטעהער פון פערשידענע פון מאגיסטראט, און עס זענען אנגעקומען געווארען א רייהע מיטלען, כדי צו באווארענען די בעפעלקערונג מיט פלייש און פלייש-אויסארבייטונגען צו צוגענגליכע פרייזען.

*

(מ) אין צוזאמענהאנג מיט דעם אויפרוף, וועלכען עס האבען ארויסגעלאזט די קריסטליכע קצבים און פלייש-אויסארבייטער געגען דעם נייעם צעניק אויף פלייש, בעשטעטיגט דורכן מאגיסטערראט — ערקלערט דער מאגיסטראט, אז ביים בעדשטימען די נייע פרייזען האט די צעניק-קאמיסיע גענומען אין אכט די איצטיגע פרייזען פון קארטאפפעל, תבואה און פאשע, וועלכע זענען איצט ביליגער אויף א העלפט, ווי פאראיאהרען.

עס איז דעריבער קיין גרונד נישטא דערצו, אז די איצטיגע פרייזען אויף פלייש זאלען זיין העכער, ווי פאראיאהרען.

א שטיקעל טישלער-ארבייט געהיבעלט און געטאקט
צוויי ווייבער, און ביידע מעוברת... ביידע ווילען איהם פאר א מאן, אדער... אפגיסען מיט וויטריאל

דער ראבינאט האט נעכטען געהאט א שווערע דין-תורה מיט איין מאן און זיינע צוויי מעוברת'דיגע פרויען, וועלכע זענען אלע 3 געשטאנען פנים אל פנים און זיך אויסגע'טענה'ט. די געשיכטע שטעלט זיך פאר אויף פאלגענדען אופן:

ח. ק. אויס קאליש, האט זיך געזיגט מיט זיין ווייב. ביי פרוי ג. ה. אויס לאדז פון פאבארסקא גאס, איז פאר קיין שום יודען געראכט, געשטארבען דער מאן, און די אלמנה איז געבליבען מיט א קליין טעכטערל, האבען שדכנים אנגעגעזעהען, אז ס'וואלט געווען נישט קרום צו שדכ'ענען דעם ה' ק. מיט פרוי ה. און האבען דעם שידוך טאקע אויסגעפיהרט. פרוי ה. האט זיך אריבערגעצויגען צו איהר מאן נאך קאליש און ס'האט זיך געלעבט נישט צו פערזינדיגען. ק. איז א מעבעל-טישלער, א גוטער ארבייטער, האט אנגענומען ווערקשטעל און האט די בעסטע קונדען אין קאליש, אזוי אז מכוח פרנסה איז זיך נישט געווען אויף וואס צו בעקלאגען. האט מאן און ווייב טאקע גוט געלעבט און אין פערלויף פון 4 יאהר געהאט 2 קינדערלעך.

דער שטן האט זיך אבער אריינגעמישט אין דעם גוטען לעבען פון דער פאמיליע ק. און ס'איז געשעהען א מעשה בתוך המעשה:

די איצטיגע פרוי ק. האט געהאט אין לאדז א קוזינקע, מרים ר. מיט 10 חדשים צוריק איז דאס פרייליין מרים קראנק געווארען אויף „שלעפע קישקע". זי איז אוועק אין שפיטאל, מ'האט ארורכגעפיהרט א געלונגענע אפעראציע, זי איז דארט פערבליבען 2 וואכען און ארויס פון שפיטאל. א פאר חדשים האט זי פערברואכט אין לאדז, אזוי, ווי פרייליין מרים איז געווען איינזאם און אליין, האט זי געגען אנגענומען די איינלאדונג פון איהר קוזינקע אין קאליש, אז זי זאל דארט אהינקומען אויף ערהאלונג. די „רייכע" פרוי ק. אין קאליש האט זעהר גוט אויפגענומען איהר קוזינקע, דאס וועלבע — אבער נאך אלעסעל בסדר דער קוזין ק., פרייליין מרים איז פערבליבען אין קאליש 6 וואכען צייט און אז, הארציג געזעגענט פון ה' און פרוי ק., צוריקגעפאהרען קיין לאדז.

אין עטליכע וואכען ארום האט ה' ק. אנגעהויבען צו בעקומען ברייעלעך פון לאדז, די ערשטע צייט האט ער זיך גארנישט געגעבען דערפון, אבער ווען די בריוועלעך זענען געווען אפטערע און דראהענדע, האט ער בעשלאסען צו פאהרען קיין לאדז. דערווייל, בעת זיין אפוועזענהייט, האט זיין פרוי אין קאליש דערהאלטען א בריוועל פון לאדז אדרעסירט צו איהר מאן.

פערפאלגט פון א שלעכטען פארגעפיהל האט פרוי ק. געעפענט דאס בריוועל, און האט זיך דערפון דערוואוסט, אז איהר קוזינקע מרים איז אין קאליש געווען זעהר נאהענט צו איהר מאן און די דאזיגע נאהענטקייט האט געבראכט דערצו, אז זי איז פון איהם מעוברת און דאס שוין אין, די הויכע חדשים. דאס איז געווען די פארינע וואך, מ'קען זיך פארשטעלען די פערביטערונג פון דער אומגליקליכער פרוי, אליין מיט א טעכטערל פון 15 יאהר פון ערשטען מאן, מיט 2 קליינע קינדער פון צווייטען מאן און דערצו נאך מעוברת אין אכטען חודש.

פרוי ק. האט נישט לאנג געטראכט און גלייך איוועקגעפאהרען קיין לאדז. זי האט אבער פערשפעטיגט. ס'האט זיך ארויסגעשטעלט פאלגענדע נייע געשיכטע.

ווען ק. איז געקומען קיין לאדז, כדי צו „ערלעדיגען" דעם ענין מיט דער מרים, האבען שוין אויף איהם געווארט א גרופע „גוטע ברידער" פון מרים'ען, וועלכע האבען איהם געצוואונגען זיך גאר נישט היסען צו מאכען און גלייך שטעלען א חופה מיט איהר... זי איז טאקע געווען אויך שוין אין אכטען חודש און דער נאמען פון איהר קינד האט געוואלט זיין ק. דאס שפיגעל איז געווען אויסגעגרעכענט דערויף, אז ק. וועט האבען 2 ווייבער, ער וועט מוזען ביידע גט'ען און ס'וועט מוזען געפינען ווערען אן עצה וויאזוי ק. זאל ביידע מעוברת'דיגע פרויען בעפרידיגען. ווען פרוי ק. איז געקומען קיין לאדז, איז שוין געשטאנען פאר א געשעהענעם פאקט.

צוליב דעם זענען נעכטען געשטאנען פאר'ן ראבינאט דער מעבעל - טישלער ק. זיין געזעצליכע פרוי און זיין קעפס-ווייב מרים ר.

ק. האט נישט געלייקענט אין זיין שולד, ער האט אליין אויף זיך ארויסגעגעבען אזא פסק: ער וועט אפגעטען ביידע ווייבער, דערנאך החתונה האבען מיט פרייליין מרים. דערפאר וועט ער געבען זיין ערשטער פרוי דעם טישלער-ווערקשטאט, נאר אויב זי קיל איהם נישט, וועט ער נעהמען צו זיך זיינע 2 קינדער. „פרייליין" מרים איז פערשטעהט זיך, איינגעשטאנען דערויף, אבער די אומגליקליכע פרוי ק. האט דערפון נישט געוואלט הערען, זי וויל, אז זי זאל בלייבען ביים מאן, ווייל זי האט 3 קינדער מפרנס צו זיין.

צו דער דין-תורה, האט ה' ק. מיטגענומען מיט זיך זיינע א גרופע חברים, וועלכע היטען איהם ווייל, ווי ער ערקלערט, ווילען איהם ביידע ווייבער אפגיסען מיט וויטריאל.

דער ראבינאט האט נאך קיין פסק נישט ארויסגעטראגען און האט די צדדים געהייסען קומען נאכאמאל.

מ'בעט זיך וועגען „באדזורע"
פון דער האנדעלס-געריכט-כראניק

(י) נעכטען איז אין האנדעלס-געריכט אריינגעפלאסען א ביטע וועגען א „אזורי" פאר דער פירמע „ס. לעדער און מ. היימאן", די פירמע איז גוט בעקאנט אין לאדז און געהער צו די גרויסע. די סומע פון די אקטיוען און פאסיווען בעטרעפט איבער 11 מיליאן זלאטיס. די פירמע איז געגרינדעט געווארען אין יאהר 1896, זי האט אין יאהר 1926 אויסגעבויט א נייע אפרעטור פאר 4 מיליאן זל. די דאזיגע אפרעטור איז אויסגערעכנט אויף א טעגליכער פראדוקציע פון דרייסיג טויזענד מעטער. דער בילאנס פון דער פירמע בעטרעפט 4,150,000 זלאטיס, די קורצטערמיניגע פערפליכטונגען און אקצעפטען אבער חובות, און שטייערן בעטרעפען 4 און א האלב מיליאן זלאטיס און יערען געדעקט דורך פליסיגע און האלב-פליסיגע פאזיציעס אין א סומע פון 4 מיליאן 100 טויזענד זלאטיס, אזוי אז ס'בלייבט א קלענער דעפיציט פון איבער 300 טויזענד זלאטיס. דער אקטיוו בעשטעהט פון כעמיקאליען פאר 500 טויזענד זל. אפענע וועקסלען 3 מיליאן 100 טויזענד זל., רימעסען און קאסא 500 טויזענד זל. דער פלאן פון סאנאציע שטיצט זיך אויף דער האפנונג אינצוקאסירען די גרויסע אפענע חובות, די דאזיגע חובות זענען פערטיילט דורך דער פריווילעגיע, וועגען די פירמע האט אויף די סחורות, וואס זענען איהר געגעבען געווארען צו פארבען און אפרעטירען.

גלייכצייטיג איז אריינגעטראגען געווארען א צווייטע ביטע וועגען געבען א „אזורי" דער פירמע „איגנאצי היימאן און שותפים", די דאזיגע פירמע דארף בעטראכט ווערען אלס פיליע פון דער ערשטער. דער בילאנס ווייזט ארויס אויף די סומע פון 2 מיליאן 700 טויזענד זלאטיס.

מיניסטעריאלע קאנטראלע
אין פאבריקען, עקספעדיציעס און הורט-געשעפטען

(—) שבת האבען אין לאדז געווייזט רעוויזאטען פון פינאנץ-מיניסטעריום, וועלכע האבען געהאט דעם אויפטראג פעסטצושטעלען ווי הויך ס'איז געווען דער הייעהריגער אומזאץ אין לאדז אין פערגלייך מיט פאראיאהרען. אין בעגלייטונג פון בעאמטע פון דער היגער פינאנץ-קאמער האבען די רעוויזאטען בעזוכט א רייהע גרעסערע אינדוסטריי-אונטערנעהמונגען, עקספעדיציעס, הורט-געשעפטען און דארט פערגלייכט לויט די ביכער די געמאכטע אומזאצען פון פאראיאהרען און הייאיאהר.

די רעזולטאטען זענען שפעטער טעלעפאניש מיטגעטיילט געווארען קיין ווארשא.

אין די לאדזער ווירטשאפטליכע קרייזען האלט מען, אז דער דאזיגער בעזוך האט א שייכות מיט די בעראטונגען אין סיים וועגען די שטייער-הנחות.

די האנדעלס- און אינדוסטריעלע ספערע וועגען דעריבער שטארק נייגעריג, וואס פאר א שטייער-לונג ס'וועט איצט אננעהמען דאס פינאנץ-מיניסטעריום.

העבראישער טעאטער
„הבימה"
אין פילהארמאניע-זאל
נאר 6 פארשטעלונגען
פרייטאג, דעם 14 מערץ, 9 אווענד
פרעמיערע! צום 1-טן מאל אין פוילען!
„דער אוצר"
טראגי-פארס אין 3 אקטען
לויט שלום עליכם — בערקאוויטש.
שבת, דעם 15 מערץ, 3 נאכמ.
„דער אוצר"
שבת, דעם 15-טען מערץ, 9 אווענד
„דבוק"
דראמאטישע לעגענדע אין 3 אקטען
פון אנ—סקי.
זונטאג, דעם 16 טען מערץ, 9 אווענד
„יוד, איביגער וואנדערער"
טראגעדיע אין 2 אקטען פון פינסקי.
דינסטאג, דעם 18 מערץ, 9 אווענד
„דוד'ס קרוין"
טראגעדיע אין 3 אקטען און 8 בילדער
פון קאלדעראן דעלאבארג.
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע פון 10.30 פריה ביז 12.30 מיטאג און פון 4 ביז 7 אין אווענד.

לאדזער קאמעראל-טעאטער „ארט"
אל. 1. מאי 2
פריהער ענגל. זאל
ליטעראט. לייטער: משה בראדערזאן, דירעקטאר: יוסף סטרוגאטש
קאמפאזיטאר: דר״ בייגעלמאן.
היינט, דינסטאג, ד. 11 טען—1 פארשטעלונג:
אנהויב 9.30 אווענד ווערט געשפילט
דאס נייע דריטע פראגראם א. נ.
„אהז אקאפ"...
הנחה-בילעטען היינט גילטיג.
קאמפאזיציעס: י. מאנדעלבליט און נ. רייכענבערג.
בילעטען צו בעקומען יעדען טאג פון 11—1 מיטאג און פון 5 נאכמ. ביי דער קאסע פון טעאטער.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) עפשטיין (פיעטריקאווער 215), בארטאשעווסקי (פיעטריקאווער 95), ראזענבלום (ציגעלגאס 12), גארפיין (וואסכאדניא 54), י. קאפראווסקי (נאוואמיעיסקא 15).

סיום-הספר-פייערונג ביי די מאדזשיצער חסידים

(—) זונטאג אין אוועגד איז אין גרויסען זאל אויף פיראמאוויטש 3 פארגעקומען א פייערונג פון א סיום-הספר ביי די מאדזשיצער חסידים.

צו דער פייערונג איז ספעציעל געקומען צו פאהרען דער מאדזשיצער רבי, וועלכער האט שבת געפראוועט טיש אין זעלבען זאל.

דער רבי, וועלכער איז בעקאנט אלס זעלטענער מנגן, האט געזונגען א רייה לידער פון זיין אייגענער קאמפאזיציע. ס'איז געקומען אזא גרויסער עולם, און ס'איז ענטשטאנען אזא ענגשאפט, אז פאליציי האט געמוזט האלטען די ארדנונג.

דער רבי איז איינגעשטאנען ביי זיינעם א חסיד יוסף פאססאג.

מעסערשטעכעריי

(וו) אויף פאמארסקא גאס נעבען נומער 150 איז אויסגעבראכען א געשלעג צווישען א געוויסען פרידריך שניידער (פאמארסקא 181), אנטאני בענקעש (פאמארסקא 150) און סטאניסלאוו גורסקי (פאמארסקא 144). דערביי האט דער לעצטער מיט א מעסער שווער פערוואונדעט שניידער'ן און בענקעש'ן. די פאגאטאוויע האט ביידע פערוואונדעטע אפגעפיהרט אין שפיטאל. מיט גורסקי'ן פערנעהמט זיך די פאליציי.

גאסען-באנדיטעריי

(2) קיין לאדז איז נעכטען געקומען צו פאהרען צו גאסט צום סוחר ערווין שולץ זיינער א בעקאנטער וויטאלד בריכנער.

דער גאסט האט געבעטען דעם בעל-הבית, ער זאל איהם בעגלייטען אויפ'ן מיליטערישען צמענטאזש אונטער זשגאוו, וואו עס ליגט בריכנערס א קאלעגע, וואס איז געפאלען אין די שלאכטען הינטער לאדז.

אויף צוריקצוועגס זענען ביידע דייטשען בעפאלען געווארען אויף פיעטריקאווער גאס נעבען נומער 174 דורך עפעס באנדיטען, וועלכע האבען זיי פערוואונדעט מיט מעסערס.

די ארויסגערופענע פאגאטאוויע האט די פערוואונדעטע ערטיילט די ערשטע הילף. די פאליציי האט גענומען נאכיאגען די באנדיטען און זיי געכאפט. זייערע נעמען זענען: זיגמונד סטודניארעק (זשעראמסקעגא 66) און סטאניסלאוו יאווארסקי (אנדזשעיא 17).

פון הונגער און נויט

(וו) אויף נאווראט 24 איז א פער'חלשט פון הונגער אוועקגעפאלען די ארבייטסלאזע און היימלאזע 36-יעהריגע העלענא מעדזשיאק.

*

אויף אנדזשעיא, נעבען נומער 28 איז פערחלשט אוועקגעפאלען די ארבייטסלאזע 30-יעהריגע פלארענטינא קוועל.

*

נעכטען איז אויפ'ן באלוטער מארק בעגאנגען זעלבסטמארד די 23-יעהריגע ארבייטסלאזע עליזשביעטא טשערווינסקא. זי האט אויסגעטרונקען א גרויסע דאזע עסיג-עסענץ, אין א שווערען צושטאנד האט מען זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

*

אין זגערזש אויף מאלארסקא 4 האט זיך גע'סמ'ט מיט קארבאל די 25 יעהריגע גענאוועפא יאכניעווסקא.

אין א האפנונגסלאזען צושטאנד האט מען זי אפגעפיהרט אין שפיטאל פון דער קראנקען-קאסע.

אויטאבוס און טראמוואי
טרעפען זיך צוזאמען און ווערען צושמעטערט

(וו) אויף ריימאנט-פלאץ איז פארגעקומען א צוזאמענשטויס צווישען אן אויטאבוס, וועלכער קורסירט צווישען שעראדז און לאדז מיט'ן טראמוואי נומער 4, וועלכער איז געגאנגען אין דער ריכטונג קיין כאיני. דער אויטאבוס איז פון דעם צוזאמענשטויס אינגאנצען צושמעטערט געווארען. אויך איין וואגאן פון טראמוואי איז בעשעדיגט געווארען.

צום גליק האט די קאטאסטראפע נישט געשאדט קיין מענשען.

Dr. med.
B. Robinzon
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטע
פעטריקאווער 10, טעל. 131-86
צייט: פון 8–9½ פריה און פון 3–4½ נאכמ.

4,048 אויטאבוסען אין לאנד
די גרעסטע אויטאבוס-בעוועגונג אין צווישען ווארשא און לאדז

די אויטאבוס-בעוועגונג לאזט זיך שטארק פיהלען אלס א קאנקורענץ פאר דער אייזענבאהן. און עס זענען שוין פערהאן פאלען ווען מען האט אויף א געוויסען שטח אפגעשטעלט די באהן-קאמוניקאציע ווייל עס האט זיך דארט אנגעשטעלט אן אויטאבוס-קאמוניקאציע.

דאס מיניסטעריום פון עפענטליכע ארבייטע האט זיך ענדליך מיט דעם קאמוניקאציאנס-פראבלעם פעראינטערעסירט און צוזאמענגעשטעלט א סטאטיסטיק פון דער אויטאבוס-בעוועגונג.

לויט דער דאזיגער סטאטיסטיק קורסירען אין פוילען 4,048 אויטאבוסען וועלכע פיהרען איבער טעגליך אין גאנץ פוילען 175,000 פאסאזשירען. די גרעסטע אויטא-בעוועגונג איז צווישען ווארשא און לאדז.

אלגעמיינע פערזאמלונג
פון דער לאדזער האנדווערקער-קאמער

אויף דער פערוואלטונגס-זיצונג פון דער לאדזער האנדווערקער-קאמער איז בעשלאסען געווארען צוזאמענצורופען אויפ'ן 30-טען מערץ ד. י. אן אלגעמיינע פערזאמלונג.

נאכדעם, ווי עס איז בעשטעטיגט געווארען דער פראטאקאל פון דער פאריגער פערזאמלונג, האט דער דירעקטאר פון דער האנדווערקער-קאמער ה' פיעקארסקי, אפגעגעבען א בעריכט וועגען דער ארבייט אין לעצטען חודש. פון בעריכט איז צו זעהען, אז עס איז אין דער קאמער געפיהרט געווארען א אינטענסיווע ארבייט.

די פראגע וועגען א רעוויזיאנס-קאמיסיע איז בעשלאסען געווארען אפצולעגען ביז א צווייטער פערוואלטונגס-זיצונג.

צום סוף איז בעשטעטיגט געווארען דער מוסטער פון צייגנישען און לעגיטימאציעס פאר האנדווערקער-געזעלען.

א שרעקליכע טראגעדיע
אויטאבוס פאהרט איבער א יונגעלע און זיין שוועסטער בעגעהט זעלבסטמארד

(2) נעכטען איז אויפ'ן שאסיי קאליש-טורעק פארגעקומען א זעהר טראגישער פאל. אן אויטאבוס, וועלכער קורסירט אויף דעם וועג איז איבערגעפאהרען אויף דעם 6-יעהריגען ריטשארד פאקשעוויעצקי און דאס קינד איז דער'הרג'עט געווארען אויפ'ן ארט.

דער צופאל האט געוואלט, אז מיט דעמזעלבען אויטאבוס, וועלכער האט איבערגעפאהרען דאס קינד, זאל פאהרען א שוועסטער פון דעם דער'הרג'עטען, די 16-יעהריגע זאפיא. דאס יונגע מיידעל האט דערזעהן דעם צוקוועטשטען קערפער פון איהר ברודערל בעקומען א היסטערישען אנפאל. מיט א שעה שפעטער האט מען זי געפונען א טויטע. דאס מיידעל האט נישט געקאנט אריבערטראגען דעם שרעקליכען טויט פון איהר ברודערל און איז בעגאנגען זעלבסטמארד.

וואס איז געשעהען מיט דעם געהאנגענעם ארעסטירטען?

אין צוזאמענהאנג מיט דער נאטיץ, וועלכע איז געווען אפגעדרוקט אין זונטאג'דיגען נומער פון אונזער צייטונג, אונטער'ן קעפעל: „זיך אויפגעהאנגען אן ארעסטאנט" און וואו עס ווערט לויט דער אינפארמאציע פון דער פרעס ביורא „פאל-פרעס" אנגעגעבען וועגען זעלבסטמארד פון אן על פי טעות ארעסטירטען 41-יעהריגען סטעפאן וואשטשינסקי (מלינארסקא 65), גיט די פאליציי קאמענדע פון דער וויעוואדזטווע פאלגענדע אויפקלערונג:

דער ארעסטירטער וואשטשינסקי איז פערהאלטען געווארען, ווייל ער האט א שכור'ער געשטערט די עפענטליכע רוה אין גאס, און נישט דערפאר, ווייל ער האט אויסגעזעהן ווי דער געזוכטער גנב יאוואראווסקי, ד. ה. על פי טעות.

דער ארעסטירטער וואשטשינסקי איז געווען בעקאנט אלס אלקאהאליקער, אומנמויסט און בעטלער.

די אויספארשונג אין דעם ענין פון זעלבסטמארד האט נישט בעוויזען קיין שום פערנאכלעסיגונגען מצד דער פאליציי-וואך בנוגע דעם ארעסטירטען.

פון פיש-סוחרים-פעראיין

אויף דער פערזאמלונג פון גרויס פיש-סוחרים פעראיין פאמארסקא 18 זענען אין דער פערוואלטונג געוועהלט געווארען פאלגענדע ה"ה:

אלס פרעזעס מענדעל קאשמארעק (נארוטאוויטשא 7), יעקב אהרן קרויזע — וויצע-פרעזעס, קאפעל לובאטשינסקי — סעקרעטאר, אברהם לובאטשינסקי — קאסיר, שלמה לייבאוויטש — עקאנאם און ברוך בראנאוויטש.

קאנדידאטען: יעקב לובאטשינסקי און אברהם זאלצבערג.

רעוויזיאנס קאמיסיע: יוסף לובאטשינסקי און מענדעל קאשמארעק.

ביי די האנדעלס-אנגעשטעלטע

(—) דער פראפעסיאנעלער פעראיין פון האנדעלס-אנגעשטעלטע, (גדאנסקא 101) בעט אונז מיטצוטיילען אז ער פיהרט א רעגיסטראציע פון ארבייטסלאזע אנגעשטעלטע מיטגלידער און נישט מיטגלידער. די ארבייטסלאזע דארפען ברענגען זייערע לעגיטימאציעס פון מאגיסטראט פאר ארבייטס-פערמיטלונג.

נייע וואהלען אין פריזירער-צעך

אויף דער לעצטער אלגעמיינער פערזאמלונג פון פריזירער-מייסטער-צעך זענען אויסגעוועהלט געווארען, אלס צעך-פארשטעהער ה' הערמאן קאטסקי, פארשטעהער פראנאק, קאפלאוויטש, ראטמאן און די פערוואלטונג ה"ה קראקויער, ראזענצווייג, פוקס, גרויזאס, יאקובאוויטש, וויענפעלד, פעטערזויט, ראדאשיצקי, אדאמאוויטש, וואלקאוויטש. עס איז זיך אנגענומען געווארען דער פאר-געשטעלטער בודזשעט אויף דעם יאהר 1930 אין דער הויך פון 4800 זלאטעס.

היינט
אפצייכנונג פאר „בית-לחם"

היינט וועלען אויף די גאסען פון אונזער שטאט פערקויפט ווערען אפצייכנונגען לטובת דעם וואוילטעטיגען פעראיין „בית-לחם". דער פעראיין האט בעזונדערס ארויסגעוויזען זיין הומאניטארע טעטיגקייט דעם לויפענדען ווינטער, איינארדענדיג א ווארים שטוב פאר אונבעמיטעלטע שול-קינדער. דער פעראיין גיט א חוץ דעם ברויט אונטערשטיצונגען פאר ארימע אויף שבת. דער אפצייכנונגס-טאג פון „בית-לחם" דארף דעריבער ווארים אונטערשטיצט ווערען.

פון צעירי מזרחי

די טעג איז פארגעקומען די גענעראל-פערזאמלונג פון לאדזער „צעירי-מזרחי". מיט דער בעטייליגונג פון ארץ-ישראל-גאסט ה' סקיראטאווסקי. אין פרעזידיום זענען אריין די ה"ה: ענגלארד, דעמבינסקי, ראזענבערג. דעם טעטיגקייטס-בעריכט גיט אפ ה' פילין. דעם קאסע-בעריכט — ה' וויינבערג. עס ווערען אנגענומען פערשידענע רעזאלוציעס, צוו. אנד. ווערט געפאדערט, צוליב דעם שטארקען דראנג פון די חברים צו דער עליה — צו פאדערן פון די העכערע אינסטאנצען צו ערמעגליכען א גרעסערע הכשרה. ס'ווערט אויך אנגענומען א פראטעסט רעזאלוציע געגען די רדיפות אויפ'ן ציוניזם און דת אין רוסלאנד. נאכהער ווערט געוועהלט א ועד פון די ה"ה: יו"ר — פילין; סגנים: מארעק און ראזענבערג; גזבר: י. שידלאווסקי; מזכירות: י. עהרליך און וויעזשבא און דער ווייטערדיגער צוזאמענשטעל — „קרן קימת" מורשה — דאנציגער, וויינבערג און וויעזשבא. רעוויזיאנס-קאמיסיע: אסט, ליבזאן און דאבזשינסקי.

פראטעסטען געגען די רעליגיעזע פערפאלגונגען אין סאוויעט-רוסלאנד

(—) דער לאדזער ראבינאט האט ארויסגעלאזט אן אויפרוף אז דאנערשטאג אסתר תענית זאלען פון 9 ביז 11 פריה געשלאסען ווערען די יודישע געשעפטען אלס פראטעסט געגען די רעליגיעזע פערפאלגונגען אין סאוויעט-רוסלאנד.

היינט גרויסער סימפאנישער קאנצערט

היינט, דינסטאג, דעם 11. מערץ, 8.30 אוו. קומט פאר אין פילהארמאניע דער דריטער גרויסער קאנצערט פון פילהארמאנישען ארקעסטער. אלס סאליסט טרעט ארויס דער בעליבטער האלענדישער פידלער ה' יאן דאהמען, וועלכער וועט אויספיהרען טשייקאווסקי'ס פידעל קאנצערט. נאכהער וועט דער פילהארמאנישער ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון בעריהמטען קאפעלמייסטער ה' וואלעריאן בערדיאיעוו, שפילען די 2-טע סימפאניע פון סקריאבין, קארלאוויטש'ס „ליטווישע ראפסאדיע", ווי אויך פראקאפיעוו'ס „ליבע צו דריי פאמעראנצען".

יאגט זיך נישט נאך ביליג
וועט אייך נישט קאסטען טייער

הונדערטער יודישע קליינהענדלער, האנדווערקער און בכלל מענשען פון מיטעלשטאנד האבען געליטען פון דער קאטאסטראפע אין דער „באנק פאמיסלאוויא" (אפטיילונג אין לאדז, פיעטריקאווער 17) פאר זייערע וועקסלען, וואס זיי האבען אריינגעגעבען אויף אינקאסא אין דער דאזיגער באנק און זענען בעצאהלט געווארען, בעקומען זיי נישט אויסגעצאהלט, ווייל דער באנק איז פאלירט און ערקלערט געווארען א געריכטס-איפזיכט, הגם יורים-עין בעהויפטען, אז דאס איז נישט חל אויף אינקאסאס, און די אינקאסא-בעטראגען דארפען אויסגעצאהלט ווערען, ווערען זיי דאך נישט אויסגעצאהלט, נאכמעהר ווער ווייס ווי פיל מאל מען האט מען אפגעהאלטען מיט אויסצאהלען, די שוין איינגעצאלטע בעטראגען און „דערשלעפט" ביז צו דער געריכטס איפזיכט.

יערען טאג טוען זיך דארט אפ שוידערליכע סצענעס. 80 פראצענט פון די געליטענע זענען יודען און ביי פיל פון זיי זענען די אינקאסא-בעטראגען פון די וועקסלען זייער גאנץ מזומן פערמעגען.

אין צוזאמענהאנג מיט די בעראטונגען וואס די קרעדיטארען האלטען איצט אפ כדי אנצונעהמען געמיינזאמע מיטלען געגען דער באנק האבען מיר זיך געווענדעט צום דירעקטאר פון דער האנדווערקער-באנק אויף פאלודניאווא 4, ה' ארדינאנס, אז ער זאל זיך ארויסזאגען וועגען דעם ענין.

דיר. ארדינאנס האט אונז ערקלערט: די אקציע פון די קרעדיטארען איז פון א צווייפעלהאפטען ערפאלג, ווייל די זאך וועט זיך פערשלעפען און זיי ווען אפילו די קרעדיטארען וועלען אפילו מען זייער געלד אינגאנצען אין א צייט ארום, וועט דאס געלד שוין האבען פערלוירען א טייל פון זיין ווערט, ווייל געלד איז טייער און דער וואס בעזיצט עס האט עס נויטיג — צו אויך פאלדיגער פערוועגדונג אין שטופ אויף דער לויפענדער הוצאה ווי דאס איז דאס רוב קליינע סוחרים און האנדווערקער; ארער זיי דארפען עס דרינגענד פאר'ן געשעפט, ווי דאס איז ביים מיטעלען און גרויסען סוחר ארער פאבריקאנט. ווייסען מיר דאך אלע, וואס הייסט מזומן געלד אין דער איצטיגער שווערער קריזיס-צייט.

ס'איז אבער א מערקווירדיגע זאך ווי יודען בפרט אין לאדז, האבען א קורצען זכרון און ווערען נישט אויסגערעכנט. וויפיל מאל האט מען געווארנט, אז זיי זאלען זיך נישט לאזען אויף דער כלומרשטער ביליגקייט פון דער אינקאסא, נאר זיך אנפערטרויען א זיכערער באנק ווען אפילו די אינקאסא קאסטען זענען דארט עטוואס טייערער. א באנק קען נישט מאכען קיין צו ביליגע אינקאסא ווען נישט שלאגט זיך עס אפ אויף איהרע געשעפטען. מיר האבען שוין געהאט אין לאדז די ערפאהרונג מיט דער „באנק דלא האנדלו אי פשעמישלו". אינקאסא איז דארט געקאסט ביליג אבער ס'האט לאנג געדויערט און צום סוף האבען מענשען דארט פערלוירען זייער גאנץ פערמעגען. צי וועט דער איצטיגער פאל זיין פאר די אומפארזיכטיגע א לעהרע אויף להבא, אז זיי זאלען זיך נישט יאגען נאך ביליגע אינקאסא און קיין נישט-יודישע אינסטיטוציעס? האט פערענדיגט דיר. ארדינאנס.

קלארא יאנג

קלארא יאנג, וועלכע איז נישט געווען ביי אונז אין לאדז עטליכע יאהר, האט זיך נעכטען צום בעגריסען, וידער געווען מיט יאזער פרובליקום. געשפילט איז געווארען די היסטארישע חתונה די פיעסע, וועלכע איז געשריבען, אויף נישט הונדערטער מאל ביי אונז אויפגעפיהרט געווארען, וועלכע געהערט צו די פאפולערסטע אין יודישען טעאטער-רעפערטואר. אבער ס'איז געגאנגען וועגען דער נאמען קלארא יאנג, אז דער פובליקום זאל זיין איבערפולט. און ס'איז געגאנגען וועגען יעדער בעזונדער זיך פון קלארא יאנג אין, דער ענגער להתחזקן פאר טעאטער נישט צו באזאסטער אריבער בימה. אז די סצענע זאל איבערגעשטראהלט אויפגעהייטערט ווערען.

קלארא יאנג, האט רוהיג זיך, אליין וועגען זיך געזאגט, אז זי שפילט זיך אליין, זי שפילט שטענדיג דיזעלבע, אבער מאכט היינטיגע פרישע, טעמפעראמענטפולע, בעהענדע און ליבע קלארא יאנג. זי בעזיצט היינט ווי אמאל דעם אומאויסשעפליכען קוואל, וואס פעראנדערט יעדער ארט פון טעקסט מיט עס זיין, באזאל, און אריגינעלקייט, יעדע בעוועגונג אין ריטם, יעדען זשעסט און קינסטלערישע פלאסטיק.

די, וואס זענען געקומען זעהן קלארא יאנג איז אפשר פערגליכע איהר מיט דער, וועלכע מיר האבען געזעהען אמאל, האבען ווידער געזעהן פאר זיך דיזעלבע ארטיסטקע, פול מיט יוגנטליכער ארטיסטישער כח, וועלכער ווערט געצייכנט דורך קינסטלערישער מאס.

געזעגענענדיג זיך מיט קלארא יאנג, ווילען מיר האפען, אינגיכען זי ווידער צו זען און ווידער בעגריסען אויף דער סצענע פון יודישען טעאטער די גרויסע יודישע ארטיסטקע.

ט.

פערבלאנזשעט

ס'האט זיך פערבלאנזשעט א מיידעלע פון 3 און א האלב יאהר, ס'הייסט ארעלא, אנגעטאן אין א ברוין מענטעלע, אהן היטעל, אפצוגעבען נייע אלעקסאנדראווסקא 35 ביי וויינער.

חסידישער בחור פערפיהרט אן'אלמנה איז פרובט זי דאן דערמארדען

אנ'ארים יודיש מיידעל האט חתונה מיט א 80 יאהריגען יוד.—זי פערליבט זיך דאן אין א בכבוד'יגען בחור, וועלכער האט זיך פערלאבט מיט א צווייטער.—דער בחור פעראומגליקט זי און אנטלויפט קיין אויסלאנד

סאקאלאוו. פאריגע וואך איז אין אונזער שטעטעל געשעהען א שוידערליכער פאל, וואס האט אויפגערודערט די בעפעלקערונג פון גאנצען שטעטעל. הינטערן שטעטעל האט מען געמליך געטראפען ליגען די יונגע אלמנה חנה גרינפעלד אין א בעוואוסטלאזען צושטאנד, צושניטען מיט א מעסער איבערן גאנצען קערפער און נישט ווייט פון איהר האט מען געטראפען ליגען א שטיק אייזען און א פעקעל שאקאלאד.

חנה'לע — די בייגעל־בעקערין — האט מען זי גערופען אין שטעטעל. געקומען איז זי מיט יאהרען צוריק קיין סאקאלאוו צוזאמען מיט איהר פאטער, אזוי ווי זיי, זענען ארים געווען און חנה'לע איז שוין געווען אן עלטער מיידעל, קיין שעהנע און קיין קלוגע אויך נישט, האט זי איהר פאטער חתונה געמאכט מיט זיינס א 80־יאהריגען פעטער.

געלעבט האט דאס פאר פון פאקעטען, וואס זיי פלעגען בעקומען פון אמעריקא פון אלטענס קינדער, עס האט אזוי געדויערט א פאר יאהר און שפעטער איז דער אלטער געשטארבען.

חנה'לע די אלמנה איז דערנאך געבליבען אליין עלענד, נאכ'ן מאנס טויט האבען איהר די קינדער פון אמעריקא אויפגעהערט צו שיקען געלד און זי האט אנגעהויבען שטארק צו הונגערען.

אין סאקאלאוו איז פערהאן א פאמיליע נ. די ראזיגע פאמיליע געהערט אן אין שטעטעל פאר א בכבודיגער און מיוחס'דיגער משפחה. ה' נ. איז א בעקער, פיהרט א גרויסע בעקעריי און איז אויך א גרויסער עושר.

חנה'לע איז אריין צום ראזיגען בעקער און איז דארט געווארען א בייגעל־בעקערין.

חנה'לען איז ביי ה' נ. זעהר גוט געגאנגען. זי האט געארבעט און געארבייט און איהר ברויטגעבער איז פון איהר געווען העכסט צופרידען.

דער בעקער נ. האט זיין אייגענס א הויז עשירות אויך א פאר קינדער צווישען זיי צוויי זוהן. איינער האט שוין לאנג חתונה געהאט. און דער צווייטער ח. איז מיט א קורצער צייט א חתן געווארען מיט א זעהר בכבודיג מיידעל נאקע פון זעלבען שטעטעל.

ווי מיר האבען שוין אויבען געשריבען, איז חנה'לע נישט איבעריג קלוג, ח. האט טאקע די ראזיגע איהרע נישט קלוגהייט און נאאיוויטעט אויסגענוצט און פערפיהרט און שפעטער, כדי פטור צו ווערען פון דער צרה האט ער זי אויף אשענדליכען אופן געוואלט דערמארדען.

חנה'לע איז פון ח. מעוברת געווארען. זי האט אבער געמאכט א שווייג און קיינעם נישט דערצעהלט. די מוטער אבער פון ח. די בעקערין האט עפעס בעמערקט, אז חנה'לע איז נישט נארמאל און אז זי ווערט וואס אמאל דיקער.

די בעקערין האט איינמאל אוועקגערופען חנה'לע אהן א זייט און זי צוגעקוועטשט צו דער וואנד אבער חנה'לע האט ארויסגעשטעלט א פאר אויגען זיך געמאכט תמימות'דיגע און ערקלערט איהר בארלעבאסטע, אז זי איז פולקאמען געזונד און אז עס פעהלט איהר גארנישט.

ח. איז אבער ארומגעגאנגען א דערשלאגענער ער האט געמליך געוואוסט וואס דא איז געשעהען, ער האט געוואוסט, אז חנה'לע איז מעוברת פון איהם, ח. האט זיך רומגעזעהען, אז זעהר טרויעריג איז עס מיט איהם. ער איז פערלאבט און ער דארף בקרוב התונה האבען, וואס וועט איצט זיין ווען דאס שטעטעל וועט פון דער גאנצער מעשה געוואהר ווערען. ער איז דאך דאמאלס א פערלוירענער מענש.

און א „אריגינעלער" געדאנק איז ח. איינגעפאלען. ער וועט חנה'לען דערמארדען און אזוי ארויס פטור ווערען פון אלע צרות. ער האט געקויפט א פעקעל שאקאלאד, זיך בעזארגט א מעסער און א שטיק אייזען און אוונט־צייט פערבעטען חנה'לען אויף א שפאציר.

ח. איז אוועק מיט חנה'לען נאך דער שטאט און ווען זיי האבען זיך שוין ביידע געפונען אויפ'ן פרייען פעלד, האט ער ארויסגענומען דאס אייזען, איהר א קלאפ געטאן אין קאפ. חנה'לע איז א בעוואוסטלאזע אנידערגעפאלען אויף דער ערד. ח. האט זיך דאמאלס געווארפען אויף זיין קרבן, זי צושניטען מיט א מעסער אויפ'ן גאנצען קערפער און מיינענדיג, אז זי איז שוין טויט, איז ער זיך רוהיג אהיימגעגאנגען.

חנה'לע איז א צושטאכענע און א שווער־פערוואונדעטע געלעגען אין פרייען פעלד. עס איז אנגעקומען א פויער און האט חנה'לען אויף די פלייצעס אבגעטראגען אין שטעטעל אריין.

מען קאן זיך לייכט פארשטעלען, וואס ס'האט זיך געטאן אין שטעטעל, ווען מען האט די ארימע חנה'לע אין בלוט איינגעטונקענע געטראפען ליגען אין דער היים. דאס גאנצע שטעטעל איז זיך צונויפגעלאפען און מיאוס געשטאנען פאר א רעטעניש, ווייל מען איז געווען זיכער, א טיט קיין רויבער. א. האט מען דא נישט צו טון, ווייל חנה'לע איז ארים ווי די נאכט, מיט קיין נקמה אויך נישט, ווייל חנה'לע האט אין איהר לעבען קיין איינעם נישט דערביזערט. וואס־זשע האט פארט דא געקענט געשעהען? אויך ח. איז א „פערחידושטער" געגאנגען צווישען עולם און מכ'וועט נישט געוואוסט וואס דא איז פארגעקומען.

דער ערטליכער דאקטאר איז תיכף אריבערגעקומען און די שווער־פערוואונדעטע פערבאנדאזשירט. עס איז אויך באלד אנגעקומען פאליציי און אנגעהויבען חנה'לען פערהערען. זי דערצעהלט, אז איינער האט זי אזוי צושניטען, אבער ווער דער איינער איז וויל חנה'לע בשום אופן נישט דערצעהלען. זי ערקלערט, אז זי האט איהר מערדער ליב, און דערפאר וויל זי איהם נישט פערראטען.

ח. האט אבער זיך ארומגעזען אז עס איז שלעכט, דער בארען ווערט איהם היים אונטער די פוס, האט ער זיך מיישב און עוקר געווען. דאס אנטלויפען פון ח. האט תיכף איהם געווארען דעם השד, אז נישט קיין אנדערער נאר ער איז דער מערדער פון דער אומגליקליכער אלמנה.

חנה'לע איז אבגעפיהרט געווארען קיין רישא אין שפיטאל און דארט האט זי ערשט דערצעהלט דעם גאנצען אמת, וואו ח. געפונט זיך ווייסט מען נישט. די פאליציי האט נאך איהם ארויסגעשיקט שטעקבריף.

א טראגישער דאקומענט

(ענדע פון דער 3־ זייט).

געגען מיט האנדעל. אייגעם אזא „קאמפראמעט" האט לאנדער אריינגענומען צו זיך אין אויטאמאביל. ער האט געשלעפט אויף די אקסעל צוויי זעק. אין איין זאק איז געווען זיין סחורות מאגאזין און אין דעם צווייטען האט ער געהאלטען דאס עסען אויפ'ן וועג. אין דעם מאגאזין האבען זיך געפונען 20 בליישטיפטען, דריי טוץ ליכט, צוויי שערען, א פאר קאלענדארען און איינציגע פעקלעך טאבאק. אין דעם עסענווארג־סקלאד האט ער געהאט 10 ציבעלעס, 2 פערפרוירענע הערינג, א שטיקל חלה אויף שבת און א פאר פערפרוירענע פלוימען.

אין יעדען שטעדטעל זענען לאנדער'ס אויטאמאביל בעפאלען פרויען.

„זיי האבען אונז גריסען פאר די פאלצעס און געשריגען, בעקלאגענדיג זיך אויף זייערע ליידען. זיי האבען אונז אריינגעפיהרט אין זייערע וואוינונגען און האבען אונז געוויזען א געלעכטערטען זאק, שמוץ, פיער, פינף אדער זעקס קינדער, וואס האבען גאנצע טערט פון קעלט, געטריקענטע פלוימען; א זיידען, אן'איינגעוויקעלטען אין שמאטעס, וואס האט בעקרעכצט אויפ'ן קוימען; קליינע מיידלעך, וואס וואקסען מבהר נישט, ווייל זיי האבען נישט מיט וואס זיך צו ערנעהרען; אידיאטען, וואס ליגען מיט אן'אפשטעקנדען שמייכעל אויף שטרוי. קינדער מיט נאקעטע פיסלעך אויפ'ן אייז. זיי האבען אונז ענטבלויזט זייערע קערפערס און געוויזען אונז זייערע אויסגעטריקענטע ברוסטען.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראנקהייטען.
ספעציעל פאר לונגען־ און הארץ־קראנקהייטען נעשטערהאלונגען און קינסטליכע בערגזון.
נעמט אן אין דערהאם פון 3—5 נאכם.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 25, טעל. 26-87
ספעציעל ארצט פאר הויט־ און וועגערישע קראנקהייטען. מענער־שוועכע, אלע ארט נאליזען, בעהאנדלונג מיט קווארץ־שטראהלען
נעמט אן פון 8—2 נ.מ. און פון 5—9 אוו.

יורידישע עצות

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" אנטווארטען אויף יורידישע פראגען, וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט".

בעם דערלאנגען אן'אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

271 א פעראינטערעסירטער לעזער פון זשעראמסקיעגא:

דער חוב, וואס קומט דעם פערזיכערונגס־אנשטאלט פאר גייסטיגע ארבייטער ווערט בעפארצוגט לגבי אלע אנדערע חובות.

272 א לייענער:

א חוב פאר א פראטעסטירטען וועקסעל קאן אויף קיין רעכטס נישט פאראנדערגעלייגט ווערען, אלענפאלס האט עס נישט קיין רעכט צו טון דאס געריכט.

273 ראד־צקי:

דאס שטעדטעל אונטער בריסק געפינט זיך דאך אויפ'ן שטח פון דער פוילישער מלוכה. ממילא זענט איהר דאך אזוי אויך אהן א צווייפעל א פוילישער בירגער, טא צו וועלכע גוטער יאהר האט איהר אזעלכע געוואלטיגע אנשטרענגונגען וועגען בעקומען די פוילישע בירגערשאפט.

איר איהר קאנט נישט בעקומען קיין וויטשאגע. ווייל די ביכער פאר די שטענדיגע איינוואוינער זענען דארט פערניכטעט געווארען, דארפט איהר אהין פאהרען און מיט דער הילף פון עדות צוזאמענשטעלען אן'אקט זנאניע.

274 א שטענדיגער לעזער פון זגערזשער 30

איהר דארפט צאהלען פאר'ן לעצטען קווארטעל פון 1929 יאהר – 68 זל. 34 גר. און פאר'ן 1 לויפענדען קווארטעל 73 זל. 52 גר.

275 ח. וו.

אויב ס'איז דורכגעפיהרט און בעשטעטיגט געווארען דער אוקלאד דורכ'ן געריכט אויף 35 פראצ., וועט זיך דער בעל חוב קאנען צו יעדער צייט אויף דעם אומשטאנד פעררופען.

276 ל. ב. פון פולנאצנא:

אמטלעך איז דער פערלעגענער שטייער־חוב זיכער נישט אנולירט געווארען, איהר קאנט זיך אבער ווענדען צו דער בערופענער שטייער־מאכט מיט אן'ענטשפרעכענדער בקשה, אז צוליב דער ליקווידאציע פון אייער אונטערנעהמונג און פעראארימונג זאל מען אייך דעם חוב אנולירען.

ס'געיעג נאכ'ן שאטען

65 (סענסאציאנעלער ראמאן)

— גאט!... און איצט דערציילט, אין וואס בעשטעהט בענסראפס פלאן! — האט וואלדמאן א בעפעהל געטאן.

טאנצמאן האט נישט אויסגעהאלטען. מיט א יאוש־קרעכץ האט ער אויסגעשטרעקט די הענד, און א ווארף געטאן זיך אויף זיין נעגנער, בעמיהענדיג איהם אנצוטאפען בימים האלו.

ער האט אפילו גובר געווען אין זיך די שרעק פאר'ן רעוואלווער, וואס האט געגלאנצט אין וואלדמאנ'ס האנד.

אין דעמזעלבען מאמענט, האט וואלדמאן פערדעקט זיינע אויגען מיט'ן שווארצען זיידענעם טיכעל און א דריק געטאן דאס צינגעל פון זיין רעוואלווער.

דאס לאבאראטאריום איז פול געווארען מיט א בלענדענדען ליכט.

פון דער רעוואלווער־ליופע איז ארויס אפעע א בליץ, וואס האט פערשטעלט אלע געגענשטאנדען די ווענד, דעם באלקע אינ'ם פון ווייסען פייער, וואס האט א שזינדעל געטאן פאר די אויגען און איז אויסגעלאשען געווארען.

טאנצמאן האט דערשראקען א געשריי געטאן און פערשטעלט מיט ביידע הענד דאס פנים.

זיינע אויגען האבען געברענט מיט אנ'אויסערגעוועהנליכען וועהטאג.

פונקט טויזענדער נאדלען וואלטען זיך איהם אריינגעשטאכען אין די שווארצאפלען, אריינדרינגענדיג אין דעם מוח.

דער בליץ, וואס האט איהם אויפגעכאפט נאהענט לע'ן פנים, האט איהם א שארפ'ע געטאן די אויגען און געמאכט זיי בלינד.

מיט א קרעכץ איז דער „וובילער" אנידערגעפאלען אויף דער פאר־ארעס און האט זיך אנגעהויבען צו ווארפען אין קאנוואלסיעס.

ער האט גארנישט געזעהען, פונקט ער וואלט אינגאנצען בלינד געווארען.

די אויגען זיינע, וואס זענען געווען ארויסגעדרונגען מיט א שווערען שמערץ האבען בלויז געזעהן א ים פון צושמאלצענעם פייער.

— וועה איז מיר! — האט ער ארויסגעבערעלט — איהר, כלב איינער!... איהר האט דאך מיר פערברענט די אויגען!

וואלדמאן האט פאמעליך ארונטערגענומען פון זיין אייגענעם פנים דאס שווארצע טיכעל.

נישט־קוקענדיג אויף דעם געריכטען זייענעם געוועב וואס ער האט געראט בעסט צוגעריכט צו די אויגען, איז די קראפט פון די בלענד־שטראהלען געווען אזא, אז זיינע אויגען זענען רויט געווען און האבען וועהגעטאן.

שנעל אוועקווארפענדיג דעם רעוואלווער, איז פאר זייט איז ער צוגעגאנגען צום וואש־טישעל און אדורכגעוואשען זיינע דערבארענע ברעמען מיט קאלט וואסער.

— איהר וועט בעצאהלען דערפאר! — האט טאנצמאן געפילדערט, קארטשענדיג זיך אויף דער ערד פאר יסורים — דאס וועט אייך אזוי גלאט נישט אפגיין!... מ'וועט אייך שוין גוט בעצאהלען!... מ'עט אזוי לאנג נישט רוהען, ביז מ'וועט אייך אויסקלייבען א טויטען!...

וואלדמאן האט אנגעטאן אויפ'ן נאז א פאר ברילען מיט פעררויכערטע גלעזער.

— רוהיגער, טייערער פריינד!... רעדט לט מיר פאוואליע, נישט געאיילט, וועגען זייערע פלענער.

— מעג מיך דער שלאק טרעפען, אויב איך וועל זאגען כאטש א ווארט, איהר... מערדער!... רוצח!...

— איך האב אייך דערווייל גע'אוט א לעבעדיגען, — האט וואלדמאן קאלטבלוטיג געענטפערט.

— איהר מעגט זיך שעמען גליקליך, וואס איהר האט אזוי אפגעשניטען... איהר זענט געקומען אהער, כדי מיך צו דערהרגענען... דעמזעלבען ציל האט געהאט ליפאווסקי, און ער איז טאקע אויף יענער וועלט... דעמזעלבען ציל האט געהאט דער שלימזלדיגער גראף בענסראפ, אבער ער איז נאך דערווייל לעבען געבליבען, ווייל דער פשוטער טויט וואלט געווען נאר איהם א צו־קנאפער שכר. לויט'ן געזעץ קומט איהם קודם אפצוזיצען אין טורמע א פופצעהן יאהר צייט, און כ'האלט פאר נויטיג ער זאל קודם ערהאלטען די ראזיגע שטראף... מחמת דערזעלבער סיבה האב איך אייך נישט דערהרגעט.

— איהר האט מיך בלינד געמאכט, אויסוואורף!... איהר, פאסקודניאק!...

— א, ניין! איך האב אייך נישט אינגאנצען בלינד געמאכט... איך האב פשוט פאראליזירט אייער ראיה־נערווען אויף א געוויסע צייט. איהר וועט, אזוי־צו־זאגען בלינד צייטווייליג, און דריי אדער פיר שעה ארום וועט איהר שטופענווייז אנהויבען צו זעהן... זעלבסטפערשטענדליך... אויב אייערע אויגען וועלען ביז צו יענער צייט נישט בעקומען א נייע פארציע ליכט פון מיין רעוואלווער... דאן, פערשטעהט זיך, קענט איהר ווערען אינגאנצען בלינד!

טאנצמאן האט א שאס געטאן מיט א גאנצען הויפען זידלערייען.

זיין געגנער האט אפגעווארט, ביז עס האט זיך אפגעשטעלט דער שטראם פון די קללות און חרפות און נאך אמאל איבערגעזאגט:

— נאך איין פארביגע ליכט, פאניע טאנצמאן, און איהר ווערט בלינד אויפ'ן גאנצען לעבען. די קאמבינאציע פון ווייסשטאף מאגנעזיע און עלעקטרישער קראפט האט אזא כח, אז די אויגענערווען ווערען אדורכגעברענט, ווי דאס דינסטע דרעטעל... נו, און איצט, אז איהר ווייסט שוין, וואס איהר האט אין דער וועלט, טא לאמיר רעדען אפען: וואס איז מיט בענסראפ'ס בעפעהל?

— ער איז אפגעגעבען געווארען בכיוון... בענסראפ וועט אויפ'ן בעשטימטען ארט נישט זיין: ער האט מורא פאר א ... אז איהר וועט אהין אנקומען, וועט איהר אריינפאלען אין די הענד פון אונזערע חברה־לייט...

— זעהר אנגענעהם! וואס־זשע רעכענען זיי, מיט מיר צו טון?...

— דאס, וואס מ'טוט מיט אלע מסורים אין א וועלכע פאל: מען גאוט זיי ארונטער מיט'ן קאפ אין וואסער ביז זיי פערכליניען זיך אויף טויט... דערנאך דערטרינקט מען זיי אי'ם טייך!...

— א דאנק אייך! וויפיל האט אייך בענסראפ צוגעזאגט צו בעצאהלען פאר'ן אויספירען זיין בעפעהל?

— פינף טויזענד דאלאר... ער גלויבט נישט, אז איהר וועט זיך געבען מיט איהם טרעפען... איך האב אייך געוואלט דערהרגענען און צוברעכען אלע מאשינען...

— זעהר פיין! איך דארף איהר זענט צופרידען, מיט'ן פערבראכטע אזענד. מיר וועט אבער אויסקומען צו פערהאלטען אייך אביסעל, העד טאנצמאן,... איך מוז נאך אפגעבען א וויזיט אייערע א גוטען פריינד!

(פארטזעצונג קומט).

שרעקליכער אויפרייס אין אקינא
104 קינדער פערברענט געווארען לעבעדיגערהייט

בערלין, 10. (אטא.) פון מאקיא איז מען מודיע יעגען א מוראדיגע קאטאסטראפע וואס האט געקאסט דאס לעבען 104 קינדער. אין קארעאנישען האפען פוזע איז פארגעקומען א קינא-פארשטעלונג פאר קינדער צווישען 2–5טע יאהרען פון זיי מוקדע. בעת דער פארשטעלונג האט זיך עקספלאדירט א רעזערוואר מיט נאפט, וואס האט געדינט צו באלייכטען דעם זאל. דאס גאנצע קינא איז תיכף געשטאנען אין פלאמען, בלויז 25 קינדער האט מען אפגעראטעוועט. 104 קינדער זענען פערברענט געווארען אויף קוהל.

יודישער פרויענס-בונד אין דייטשלאנד

בערלין, (יט"א) אין א צ. גרעסערע שטעט פון דייטשלאנד האבען זיך אין די לעצטע צוויי וואכען געשאפען אפטיילונגען פון יודישען פרויענס-בונד, וועלכער איז מיט א קורצער צייט צוריק געגרינדעט געווארען אין בערלין. עס זענען אין די ראזיגע שטעט פארגעקומען גרויסע פרויענס-אקאדעמיעס מיט דער בעטייליגונג פון אנגעזעהענע יודישע פערזענליכקייטען. צו. אנד. זענען א געלע פערזאמלונגען און אקאדעמיעס פארגעקומען אין לייפציג, קעלן, פראנקפורט, האמבורג, א. אנד. עס ווערען געמאכט פארבערייטונגען צום גרינדען אפטיילונגען פון פרויענס-בונד אין קעניגסבערג, עלבערפעלד א. אנד.

אפעל פון ווינער קהלה צו יודישע אונטערנעהמער
זיי זאלען בעשעפטיגען יוד. ארבייטער

ווין (יט"א). די פערוואלטונג פון דער ווינער קהלה האט ארויסגעגעבען אן אויפרוף צו יודישע אונטערנעהמער, אין וועלכע עס ווערט צו זיי אפעלירט, אז זיי זאלען בעשעפטיגען יודישע אנגעשטעלטע, ווייל צוליב דעם ווירטשאפטליכען קריזיס האט זיך שרעקליך פערגרעסערט די צאהל יודישע ארבייטסלאזע אנגעשטעלטע, וועלכע ליידען נויט און הונגער.

אנפראגע אין ענגלישען פארלאמענט
וועגען אנ'אויפרוף פון די סאוויעטען מכוח אינדיע און א"י

לאנדאן (יט"א). אויף דער לעצטער זיצונג פון ענגלישען פארלאמענט האט דער קאנסערוואטיווער דעפוטאט סער קינסליי וואוד אינטערפעלירט דעם שטאטס-סעקרעטער פאר אויסערע ענינים ארטור הענדערסאן, צי איז איהם בעקאנט דער אינהאלט פון א פראקלאמאציע וואס איז די טעג פערעפענטליכט געווארען דורך דעם פרעזידיום פון „וציק" אין מאסקווע, אין וועלכער עס ווערט גערעדט וועגען דעם, אז אין אינדיען פערשטארקט זיך דער טעראר-רעזשים, אז אין דרום אפריקא ווערען אינטערדריקט די נעגער און אז אין ארץ-ישראל ווערען ארגאניזירט פאגראמען געגען די אראבער. לסוף פרעגט דעפ. קינסליי-וואוד, צי האט דער מיניסטער בדעה וועגען דער פראקלאמאציע צו מאכען וועלכע עס איז אנפראגע ביי דער סאוויעטען-רעגירונג.

מיני. ארטור הענדערסאן ערקלערט, אז ער האט זיך וועגען דער פראקלאמאציע דערוואוסט פון א פרעסע-בעריכט, ער גלויבט אבער נישט, אז וועלכע ענונציאציעס זאלען פעדערנען וועלכע עס איז ערנסטע אויפמערקזאמקייט.

ווינער האקענקרייצלער שלאגען
מיטגלידער פון „ברית טרומפעלדאר".

ווין (יט"א. א מחנה האקענקרייצלער איז איבערגעפאלען א קליינע גרופע יוגענדליכע פון „ברית טרומפעלדאר" און זיי שטארק צושלאגען. איינער פון די יוגענדליכע איז בלוטיג פערוואונדעט געווארען. די האקענקרייצלער האבען אויסגעפיהרט זייער איבערפאל פאר'ן איינגאנג אין א גרויסען קאפע-הויז אין צענטער פון שטאדט. דער פאליציסט, וועלכער האט זיך לכתחילה פערהאלטען גלייכגילטיג צום געשלעג און האט דערמיט ארויסגערופען אויפרעגונג ביי די פערזאמעלטע יודישע דורכגעהער, איז דאן געצוואונגען געווארען צו אינטערווענירען און איבערגעבען דעם פארפאל אויף דער פאליציי-דירעקציע, וועלכע האט אויסגענומען א שטרענגע אויספארשונג.

רעזולטאט פון די קהלה-וואהלען אין בוקארעשט

בוקארעשט (יט"א). דא זענען פארגעקומען וואהלען צו דער פערוואלטונג פון דער יודישער קהלה. די פריהערדיגע לידער פון דער קהלה ד"ר עלי בערקאוויטש און ד"ר ווילהעלם פילדערמאן (פיהרער פון דער „אוניאן פון רומענישע יודען") זענען ווידער געוועהלט געווארען. צו די קהלה-וואהלען זענען געווארען ארויסגעשטעלט 2 קאנדידאטען ליסטעס: איינע בראש מיט ד"ר בערקאוויטש און ד"ר פילדערמאן, די צווייטע בראש מיט ד"ר א וויענער, א בעקאנטען טוער אין דער יודישער קאאפעראטיווער בעוועגונג. אין דער לעצטער מינוט איז אבער צוריקגעצויגען געווארען די ליסטע פון ד"ר איוויענער אזוי, אז די בערקאוויטש-ליסטע איז ערקלערט געווארען אלס פארמעל געוועהלט.

די איבעריגע פאליטישע גרופירונגען האבען צו די וואהלען נישט ארויסגעשטעלט קיין אייגענע ליסטעס.

שייטלען
צו מעסיגע פרייזען צו בעקומען ביי
פארישוצקא, קאמיענגא 5

א סוד
וואס הערט מען טייערער פריינד מיינער!?
פרעגט אייער דעם צחייטען
דאס מיר ווי אזוי אוטגר צו ווערען די זארגען
און ארויסצוקומען פון מיין אומגליק.
כ'קען דיר ענטפלעקען מיין געהיימניש
און דיינע דאגות וועלען פערשוואונדען
ווי די וואלקענס
אייל דיך צו אויף פיעטרקאווער גאס
דארט געפינען זיך די אפטיילונגען פון
ליכטענשטיינ'ס קאלעקטור
די גליקליכסטע אין פוילען קאלעקטור
E. LICHTENSTEIN
ŁÓDŹ,
PIOTRKOWSKA 72, gm. Gr. Hotelu
PIOTRKOWSKA 11
צענטראלע פון דער קאלעקטור
WARSZAWA, ul. Marszałkowska 146.
בעמערקונג: אין ערשטען טאג פון דער ציהונג פון דער 5 טער קלאס זענען ביי אונז בטאהלען קאלאסאלע געווינסטען
20000 זל. אויף נומ' 105295
20000 „ „ „ 121756
10000 „ „ „ 110672
10000 „ „ „ 72728
10000 „ „ „ 52062
די פרעמיע פון 400 000 זל. בעי דער 19-טער מלוכה-לאטעריע איז אויך געפאלען אין אונזער גליקליבסטער קאלעקטור.
און אלזא מיר עמפפעהלען ווייטער אונזערע גליקליבע לאסען. מיר צאהלען אויס פלערליי געווינסען. מיר טוישען אויס קרנ'ס אויף אנדערע נומערן.

ציהונג פון דער 20. מלוכה-לאטעריע
5-טע קלאס — 4-טער טאג

25,000

200392

20,000

173711

5,000

25515 43540 98793 122338
125703 128491 159644

3,000

2740 75322 107311 109791 125920
139509 164639

2,000

9162 29273 44052 79552 90203
90624 111572 209742

1.000 9771 23568
29372 30573 47179 90133 94453 95985
113635 121315 125723 129666 131351
132326 136906 137142 153768 166848
176454 176950 191951 192823 193094
193259 199212 209219

2307 5192 15725
16286 17048 22358 22435 31396 35665
38151 41162 43663 44739 49 970 79440
81888 82413 84928 109283 113192 116474
119382 127760 129459 132307 135005
135275 135892 138668 139921 145246
146764 153431 164809 170338 171237
176175 184240 186456 187313 188281
190799 191647 196332 202413 204004

500 229 2005 3331 5277 8346
8942 9102 14318 15414 18147 16868
17071 17108 25901 27797 30531 32863
37862 38913 39149 39822 39961 40699
44182 44703 41816 47607 48280 49237
49714 49890 75409 77835 78434 79845
80883 81459 84390 86624 89974 91414
95230 95340 96873 97866 100382 102486
1047746 105044 105152 109941 111629
111724 113946 114265 114503 115244
115596 116616 116956 120039 124836
125300 126043 129940 133069 134425
136296 136702 139080 139110 139672
140211 133069 134425 136702 139080
139110 139672 140211 142875 146965
147274 148510 148831 149213 149371
149584 150480 150704 152311 153995
154492 154450 155112 155753 156605
156614 156954 158154 160154 163377
159861 173359 173510 175161 176201
178144 182023 182023 182084 183482
182571 186900 189803 191178 193234
193992 194015 195606 197119 197710
199863 201611 203284 204065 205300
205421 206141 206382 49022

[illegible]

70 188 207 52 62 77 92 368 407 59
84 615 722 93 814 18 88 93 95 924 39
41 1188 242 316 486 90 567 609 18 800
10 920 2243 89 304 81 487 507 648 75
90 903 47 3027 78 114 48 80 240 367
85 980 87 93 722 4020 53 92 290 97
477 601 7 63 5054 322 61 555 631
99 800 68 981 6076 156 61 210 341
502 52 624 704 48 97 872 99 957
930 52 331 479 505 63 86 601 20 824
946 8001 12 18 38 193 353 637 825
902 9068 79 101 16 223 56 92 304 14
51 76 90 592 633 77 778 821 965 84
10038 199 313 42 55 531 47 61 668
76 84 726 46 815 29 995 11166 283 87
468 658 749 60 66 809 900 12139 238
323 31 36 410 558 781 65 832 42 13032
85 107 95 359 82 95 434 516 40 72 88
679 805 9 17 51 932 14072 194 334 39
52 828 61 966 15016 142 235 76 345
91 427 31 34 84 583 616 715 70 820
900 16154 147 60 322 346 97 651 716
25 39 87 894 924 90 17006 59 70 138
443 81 54 39 607 730 871 74 18040
137 40 43 282 71 432 91 502 645 52
797 873 921 71 19003 10 188 270 89
91 403 581 697 98 720

20119 660 65 797 849 76 999 21048
142 71 278 327 37 68 485 639 734 930
22204 24 25 378 433 43 44 78 543 643
820 90 23027 54 398 525 500 55 707
67 887 24430 77 627 744 49 54 850
961 25071 411 519 43 652 64 712 71
988 26051 190 235 65 424 90 852 924
77 27006 389 450 62 664 96 98 99 740
85 28091 129 254 321 46 56 58 68 421
621 830 86 958 29137 425 34 64 539
617 773 872 80

30134 75 437 54 511 632 94 743 54
95 878 82 31435 80 590 650 57 32027
54 83 101 7 98 203 6 46 508 9 11 20
755 62 815 61 932 33045 69 146 215 16
412 572 729 898 937 34117 200 79 400
47 511 22 45 635 750 51 58 869 923
35025 63 132 34 225 587 776 79 846
51 07 36028 64 248 63 353 503 32 85
623 49 701 23 68 70 816 924 41 37026
50 169 92 432 46 706 975 90 97 38174
431 511 70 76 649 701 5 829 945 39205
80 322 437 38 796 831 88 905

40109 26 31 233 50 345 73 477 509
677 897 41248 343 93 530 31 625 908
32 42016 116 48 74 99 279 319 58 86
453 584 706 51 69 70 904 73 43232 49
61 316 458 584 862 44150 85 93 385
519 849 59 919 45006 78 340 59 464
93 537 636 55 766 433 943 66 46307
421 592 600 24843 452 47034 223 392
445 60 544 602 808 995 480139 74 421
532 714 47 484 926 49054 125 45 249
52 55 64 69 423 426 914 50

500093 146 230 384 95 495 540 665
834 966 51044 174 80 450 515 49 765
864 937 68 77 52022 61 363 415 22 93
627 50 97 954 53028 147 54 261 503
66 626 753 938 67 54006 11 32 42 262
318 64 68 73 95 495 509 19 52 795
821 928 55007 29 208 11 392 471 99
520 74 725 47 89 809 62 964 56062
405 21 543 44 637 48 67 722 46 877
931 57185 283 89 410 50 502 752 966
58002 154 375 400 38 513 79 782 929
49 59024 81 105 200 463 91 559 726
848 75 79

60092 98 173 99 247 59 345 443 69
82 577 867 75 61204 21 37 38 494 525
625 41 762 812 57 905 7 62306 22 75
404 7 67 503 44 640 49 765 78 817
63172 258 560 85 601 14 95 780 812
36 61 93 922 25 64047 67 89 234 411
20 43 72 597 615 34 711 820 71 944
68 65036 60 138 223 332 57 445 545
76 83 749 868 934 63 92 66047 194
95 697 812 927 67127 75208 324 418
38 508 25 615 46 56 70 86 68065 109
29 90 203 24 516 613 78 776 848 66
921 59 69002 8 13 48 96 128 72 91
242 301 13 504 637 769 76 851 927 50

70233 341 426 686 761 72 80 806 18
914 19 21 41 85 71012 112 241 84 86
378 540 99 618 60 753 902 87 72069
246 94 342 428 33 41 67 84 507 76
934 35 73178 290 93 326 55 400 713
15 832 36 45 953 74005 10 13 169 98
242 325 560 62 97 620 42 801 10 904
45 75056 59 171 98 379 411 25 536
762 80 93 76052 83 159 218 30 62 63
89 303 8 66 447 571 99 675 746 808
18 65 77045 61 343 45 55 56 60 471
81 87 740 53 58 78010 234 387 93 405
591 618 795 831 59 957 79010 124 78
166 434 515 21 681 82 93 773 853 79

80134 373 91 435 82 545 81 603 19
786 803 21 26 40 979 85 81060 138 76
244 62 74 83 404 511 27 97 795 805
930 62 97 82047 50 74 134 62 225 405
79 571 934 64 98 83023 49 135 217 371
425 558 99 603 9 801 42 994 84006 27
138 209 389 406 7 76 569 689 701 38
48 987 85106 17 65 231 435 517 25 31
49 673 78 83 712 856 86018 54 63 197
278 419 30 50 590 611 17 765 78 934
87104 70 95 98 244 313 78 94 95 414
509 681 895 923 88039 57 76 86 126
93 291 302 3 579 89165 304 28 532 54
71 747 910

90006 100 40 226 79 87 371 531 682
907 9 60 88 91003 51 181 99 512 57
669 858 92007 44 96 176 387 691 740
856 93119 33 214 64 311 434 525 50
87 97 678 88 797 917 86 94003 82 115
70 225 511 54 601 19 748 827 95383
738 69 94 836 46 69 96181 201 5 10
416 834 942 89 97012 21 67 115 39
336 448 63 65 589 617 18 28 901 16
59 98071 322 73 545 95 692 751 82 94
834 47 99045 119 80 243 439 617 146
90 771 854 451 205 359 70

100119 73 273 86 314 89 528 94 600
32 87 101014 156 295 305 54 94 398
662 739 52 53 56 863 70 903 32 102107
35 86 260 305 21 414 83 89 505 21
414 83 80 505 21 98 622 820 66 941
103105 22 66 208 16 57 321 44 74 434
544 71 694 707 69 91 992 104037 109
19 65 85 375 414 36 105021 232 39 43
420 532 52 67 610 801 909 16 41
105272 349 637 38 89 780 107040 105
274 323 564 736 897 937 108261 304
64 74 456 652 86 905 31 109000 21 50
245 69 305 402 5 629 740 901

110133 249 308 91 400 698 978 11153
282 86 366 410 30 558 669 81 715 33
809 909 30 33 66 112096 173 77 295
364 874 954 113016 35 793 925 114019
315 35 413 37 519 98 750 87 115010
118 245 372 438 59 570 659 767 820
905 29 69 116028 66 85 223 336 596
755 846 922 117061 111 533 39 379
459 60 522 54 93 710 81 984 92 118055
409 97 959 76 87 119201 62 90 388
453 612 701 58 63 955

120069 133 202 71 369 93 656 61 841
905 42 121003 112 64 228 48 336 61
483 7 611 52 62 836 54 953 122019 181
231 399 402 507 47 92 628 123099 103
220 430 782 85 819 32 49 70 124162
433 718 56 873 902 5 34 125212 535
55 97 629 749 78 91 814 947 77 126008
30 125 411 77 536 38 885 939 41
127083 109 233 407 14 62 503 99 635
50 849 979 128056 73 145 65 70 79 81
231 302 27 446 55 68 500 651 776 813
29 974 77 129108 242 571 674 77 85
95 703 30 873 933

130058 102 370 432 500 15 46 54 69
605 819 920 34 131040 97 124 218 34
51 361 482 89 508 656 724 55 899 965
132051 242 306 22 31 47 69 538 650
69 849 81 989 133082 140 246 54 454
507 20 321 860 68 963 134343 66 86
453 92 533 606 13 24 54 707 70 96
812 932 135019 65 73 146 40 266 357
684 871 905 92 136010 197 463 564
693 748 74 956 137001 60 123 53 89
223 314 448 763 838 73 99 916 58
138001 19 40 255 62 402 23 95 641
741 865 139018 54 267 477 89 517 72
786 838

140021 45 54 100 258 320 93 434 65
592 739 141015 56 72 135 65 363 459
73 558 86 644 76 773 848 80 142018
120 407 540 709 837 143028 159 81
288 98 300 21 55 439 627 709 56 97
823 914 144022 23 58 96 131 78 85
267 92 320 48 93 518 42 62 69 662 97
799 849 70 916 145011 20 54 155 208
345 59 446 65 677 725 850 91 96 999
146024 43 105 66 263 96 350 96 434
57 562 80 640 50 938 61 147067 166
289 347 95 437 579 611 26 57 69 741
825 908 48 148021 60 77 229 39 415
538 679 754 914 40 149022 50 62 130
38 298 392 543 87 607 782 83 941 76

150017 37 43 137 65 290 306 493 561
621 76 739 869 988 151039 89 102 4
35 248 388 534 97 622 41 43 746 66
899 903 152025 26 65 76 80 126 31
333 410 11 57 538 90 630 31 38 69
802 7 13 153035 106 61 306 53 70 414
87 523 46 705 81 84 844 911 31 36
154011 40 180 241 73 384 422 62 586
96 617 59 68 843 155039 57 242 78
387 90 477 503 9 35 627 31 92 709
963 40 156057 88 140 289 322 412 40
554 90 650 725 62 924 157035 203 73
305 17 53 533 740 44 48 929 60 66
158007 104 5 209 19 25 80 404 38 831
49 159129 228 89 93 333 500 43 76 80
692 722 37 810 18 27 49 96 956 160029
53 148 62 80 264 66 69 302 406 613 15
30 94 748 84 92 836 51 58 89 954

161022 48 163 221 416 49 676 94
750 87 840 99 992 162053 62 153 288
441 64 67 570 74 642 64 928 76 163038
44 85 166 68 311 63 449 64 663 743
871 960 79 89 164118 74 281 339 44
91 442 46 64 576 609 92 746 82 802
944 53 165113 15 344 62 89 489 518
42 87 754 827 166216 46 61 376 466
502 87 605 797 99 875 167021 42 241
362 84 429 602 42 59 66 72 700 45 77
818 51 925 168053 156 318 30 706 805
72 963 169001 265 322 80 568 652 874
75

170030 255 371 462 524 30 53 86
649 67 821 23 30 47 58 900 39 87
171001 24 126 65 260 303 29 91 590 664
74 767 800 69 91 934 172019 133 44 47
95 235 303 461 625 28 82 896 173266
80 305 544 755 90 807 95 902 35
174070 177 98 260 338 49 91 476 81 89
534 71 734 948 79

175152 60 261 364 78 442 69 500 67
960 967 176014 157 60 236 45 300 14 65
493 620 22 25 879 964 82 177134 38 60
64 368 446 83 561 783 85 813 936
178034 135 79 434 62 540 58 81 88 719
29 885 179038 149 208 22 39 46 73 75
366 415 24 69 608 29 835 934 52

180030 100 20 64 65 88 228 52 322
64 99 416 88 517 656 733 99 823 73
953 85 89 181091 150 229 53 370 79 419
55 543 626 87 715 851 976 182074 120
90 72 263 343 442 59 520 24 635 77
82 863 71 971 183028 52 102 288 308 46
495 505 63 643 849 90 901 42 184003
33 34 41 90 176 238 314 420 522 73 613
793 881 185046 78 197 212 334 47 692
719 951 56 186013 76 152 284 301 6 418
68 557 91 613 15 730 82 948 187014 37
209 53 93 348 483 86 91 527 92 615 53
66 94 732 57 929 55 188234 415 47 66
514 78 88 681 707 25 64 840 96 954
189321 43 64 482 36 696 707 37 50 51
62 79 906 18 91 96

190087 100 4 204 36 44 354 466 580
737 58 911 69 191008 77 88 125 268 399
436 519 22 24 29 678 84 717 54 74 91
814 63 931 38 53 89 192083 97 266 77
348 75 78 422 97 509 737 87 89 857
974 193056 127 56 244 316 97 440 517
47 624 26 62 745 914 20 194188 232 92
300 57 703 26 833 93 989 195018 83 111
26 70 86 94 362 81 418 62 554 70 638
51 97 785 817 49 941 59[illegible]81 196060 55
81 218 35 52 313 61 409 518 33 668 81
783 85 944 197103 21 99 415 40 509 12
72 717 90 809 85 198060 96 99 126 92
213 34 384 516 70 78 99 793 816 22 59
994 199049 145 99 276 98 411 38 579 83
719 809 23 30 57 59

200095 156 222 30 338 439 519 58
641 732 821 924 49 201036 218 41 378
506 601 33 702 15 57 69 819 40 64 917
33 202157 497 508 21 98 601 789 203077
166 73 97 214 403 66 647 978 204036
79 134 394 448 614 55 78 803 39 974
202057 351 67 436 708 86 846 55 908
39 206112 46 33 95 480 96 540 807 53
63 940 207153 221 79 87 416 518 627
208343 432 38 552 60 609 766 209110
343 51 419 20 555 93 697 706 970

Kino Spółdzielni
Sienkiewicza 40.

אנהויב אין געוו. טעג 4 נמ. שבת, זונטאג 12 בייטאג, לעצטער סעאנס 10 אווענד אויפ'ן 1-טען סעאנס זענען די פרייזען פון די פלעצער ביליגער.

היינט און פאלגענדע טעג! סופער-פילם פון דער אייראפעאישער פראדוקציע! היינט און פאלגענדע טעג!

Markis D'Eon ריטער פון דער M-me D'Amour

גרויס מייסטערווערק פון די צייטען, בעת ס'האט געהערשט די בעריהמטע געליבטע פון לודוויק VI, ווי אויך פון דער בלוטיגער הערטאטס פון פעטער III

אין די הויפט-ראלן: LIANA HAID, Hr. AGNES-ESTERHAZY, FRITZ KORTNER

נעכסטער פראגראם: „פירשט-סטודענט" מיט RAMON NOVARRO אין דער הויפט-ראלע.

קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26
(ביים פלאץ קאשטשעלני)

בעמ.: בעת דער פויזע קאנצערט פון גיגאנטישע מארקאני-ראדיא.
פערשטארקטער ארקעסטער
אונטער דער לייטונג פון ה' עסטרייכער

היינט און פאלגענדע טעג! גרויסע פרעמ'ערע! היינט און פאלגענדע טעג!

לעצטער זוהן

מעכטיגע דראמע פון דער לעצטער גרויסער וועלט=מלחמה א. ג.:

שפאנענדער אינהאלט וואס איז ביז יעצט ניט געזעהען געווארען. —

M. Mann, Charles Morton, James Hall, George Mecker, Francis Bushman

אין די הויפטראלען.

נעכסטער פראגראם: פארוואס פערראט א פרוי

נעכסטער פראגראם

אויף פורים

ווערען עמפפעהלט די פארציגליכע און עלעגאנטע באנבאניערעז פון דער בעקאנטער שאקאלאדע-פאבריק

Kosma

(פריהער: „Sarotti")

פערלאנגט איבעראל! פערלאנגט איבעראל!

F. GRYCENDLER צוקערניע

פיעטריקאווער 62, טעל. 214-87
עמפפעהלט צו דעם קומענדען יום-טוב

פורים — די קאנדיטאר-אויסארבייטונגען בעקאנט מיט זייער גוטסקייט

מ'בעט אויפצוגעבען וואס פריהער די בעשטעלונגען.

ערעפנונג פון „באר ראגאזשיקא"

היינט, דינסטאג קומט פאר די פייערליכע ערעפנונג פון דעם איבעראל גוט בעקאנטען כשר'ען באר א. ג.

„Bar Rogożyka"

אויף זשעלאנא 11 (רוג זאכאדניא) טעל. 189-14

וואו עס וועט ארויסגעגעבען ווערען טעגליך פריהשטיקס, מיטאגען און אווענדברויטען צו קאנקורענץ-פרייזען. דער בופעט וועט שטענדיג זיין פערזעהען מיט שמאקהאפטע, ווארימע און קאלטע צובייסען. בעמ. א ספעציעלע מילכיגע קיך.

עמפפעהלענדיג זיך דער ג' קונדשאפט און שטענדיגע בעזוכער, פערבעטען מיר אויף דער ערעפנונג און צייכנען מיט אכטונג

„באר ראגאזשיקא" זשעלאנא 11

ביקויף

גאלד, זילבער, פערל, דימאנטען, בריליאנטען און לאמבארד-קוויטעס און צאהל די בעסטע פרייזען.

פאלודניאווא 1 פראנט-געוועלב

ביים נעווזענעם טאקסאטאר **M. CHODŻKO** קומט און איבערצייגט אייך! —

טליתים-פאבריק

אויסארבייטונג פון וואלענע, האלב-וואלענע, זיידענע טליתים כמו טערקישע, קאלאמעיער, ווי אויך טליתים קטנים, הויט און דעטייל מיט אויספערטיגונג, אויך גארטלען, שפאניער און ציצית צו בעקומען ביליגער ווי איבעראל, ביי

א. ה. ציטרינאווסקי, קאמיענגא 1,

אין 2. מויער, פארטער. קומט איבערצייגט אייך, בעמערקונג: ס'ווערען אויך אנגענומען אלטע טליתים צום וואשען.

צאהן-דאקטאר
L. Berger

זגערזשער 21, פראנט, 1 שטאק. עמפפאנגט שעהן פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 5 ביז 9 אוו. פון 2 ביז 5 נאכמ. אין לעטשניצע, פיעטריקאווער 62

צו פערדינגען
א שטוב מיט קיך
און בעקוועמליכקייטען.
אלעקסאנדראווסקא 19,
ביי ארבאך.

א קוואליפיצירטע
פערקויפערין
וועלכע איז בעקאנט אין דער שיך-בראנזשע ווערט פון זאפארט געזוכט
וואלקאוויטש
פאמארסקא 3

דערמיט בין איך מודיע, אז אין מיין יאטקע אויף פאמארסקא 87 געפינט זיך צו פערקויפען בלויז
כשר פלייש.
מיים גאלדבערג
פאמארסקא 87.

W. EYCHNER
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11.
טעל. 134-72
נעמט אן פון 6–8 אווענד

Dr. ADAM
GROSGLI
Al. Kościuszki 27
tel. 51-78
הויט און ווענערישע קראנקהייטען און ליפסחילאיגסם. נעמט אן פון 4—7 אין אווענד

לעכער מאשינאווע
ווערען אנגענומען אויסצוניי'הען צו ביליגע פרייזען
ביי ג. נארדמאן
29 צעגעלניאנא 29

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.

נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערוון-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.

—— טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. ——
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

צו פערדינגען ...

Do rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Łodzi Nr. 72 wciągnięto dnia 25 lutego 1930 roku przy firmie

„Spółdzielnia Kredytowa drobnych kupców i przemysłowców z odpowiedzialnością ograniczoną w Łodzi"

następujący wpis: Likwidatorami spółdzielni są:

Icchok Frajman, Wolborska 3,
Berysz Kohn, Zgierska 11
i Dawid Szwarc, Zawadzka 6,

wszyscy z Łodzi. Spółdzielnia została rozwiązana. 1556

Ordynacja lekarsko dentyst.
Z. BIELAKOWSKIEJ
Chirurgja stomatologiczna.
KILIŃSKIEGO 113, Tel. 148-27.

אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו

וויכטיג נייעס פאר די פראקטישע-בעניצע! מיר מאכען בעקאנט, אז מיר האבען ערעפענט

א ביטשריפטעז-ביורא

אויף פיעטריקאווער 16 (פאלודניאווא 3)

וואס שרייבט און ערלעדיגט זאמטליכע סאנדאווע ספראווס, ווי: קלאגזוולעס, זאבאזיעטשעניעס, אוכילעניעס ווי אויך סקארבאווע און אלע א"ט מיליטער-ענינים. ס'ווערען ערלעדיגט פערשידענע דירות אנגעלעגענהייטען, איבערזעצונגען אין פרעמדע שפראכען. גאראנטי פאר רעלע בהאנדלונג, ווייל די ביורא געפינט זיך אונטער דער אנפיהרונג פון די ה"ה סקאטשילאס און דרעסלער בעמערקונג: פאר אונבעמיטעלטע אומזיסטע בעראטונגען טעגליך פון 2–3 נאכמיטאג

ביורא „EXPRESS" פעטריק. 16 טעל. 168 59

הלא חכמה תקרא, ותבונה תתן קולה

בצדק כל אמרי פי, אין בהם נפתל ועקש, אשרי אדם שמע לי, לשקד על דלתותי יום יום

איבער דעם זאלסטו נאר קומען אין מיין רעכטסקאנסולטאציע-ביורא צו ה' מאנעלא, פיעטריקאווער 17

(זאכאדניא 52) טעל. 148-79

וואו עס ווערט פינקטליך ערלעדיגט, געווי. סענהאפט געשריבען אלערליי ביטעס: ציווילע, קארנע, האנדלאווע, אפעלאציעס. ארוואלאניעס. קלאגזוולעס. זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעדט אין פוילען, וועגען דירות אין אורושאנד רעזיגנאטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. מיט אכטונג

ד. מאנעלא, רעכטסקאנסולענט
פעטריקאווער 17

Dr. med. **J. BETTE**
ספעציאליסט פון אינערליכע און קינדער-קראנקה.
Piotrkowska 6, tel. 44-95
נעהמט אן פון 8–11 פארמ. און פון 4–6 נאכמ.

Babunia mówi, że najlepszy napój jest z Mieszanki Zbożowej

Tryumf

Wytw. Franciszek Glugla, Łódź.

לעטשניצע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17 טעל. 33-16.

ד"ר ראקאווסקי נאז האלז, אויערן קר.	10—11 2—5 6—7
ד"ר רזשאנער הויט און געשלעכט קראנקה.	1—2
ד"ר גאלדשטיין- אויגען-קראנקהייטען	1—2 7—8
פאלאק	
ד"ר יוסטמאן נערווען קראנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען	10-12 4-5
ד"ר פאפיערני פרויען און געבורטס-הילף	11½-1 5-6
ד"ר קאנטאר כירורגיש-קראנק.	4½-5½ 1—2 זונ.
ד"ר וויינבערג אויג. חערין לונגען	12—1, 6½—7½
ד"ר סטופעל רענטגען	12—2, 4—6
א. נרא ענטשיק צאהן-ארצט	3—7
ראזעס צאהן-ארצט	8—2

צאהן-סוגר הילונג, בעלייכטונגען, קארצען, מאסאזש א.א.וו. בא דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

א רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט קראנקהייטען, פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטראליזאציע, אלע ענגליכע אנטלייזונגען. א קורס פאר שטאטלער. אימפאנגונגען שטארלעך שפעטלער) פון 4—5 נאכמ.

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג וויזיט אין דער שטאט.

ערצט.-קאסמעטיש. גאבינעט

פרל. מארקוס נעהמט אן פון 5–7 אווענד

צאהן-ארצט
St. Gelberg
וואוינט יעצט
Zawadzka 14, tel. 108-33
נעהמט אן פון 10–2 און פון 4–7.

Dr. med. **H. KRAUSKOPF**
אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
צעגעלניאנא 45, טעל. 113-47
נעמט אן פון 4 ביז 7 אין אווענד.

Dr. med. **H. Lubicz**
צעגעלניאנא 43, טעל. 41-32
ספעציאליסט פאר הויט-, ווענערישע און מענער-שוואכע-קראנקהייטען. היילונג מיט קווארץ-לאמפען (הארע-אויספאל).
נעמט אן פון 8–10 און פון 5–8 אווענד.

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאר אויערען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 81-27.
פריוואט-שטונדען פון 12–2 און פון 5–7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10–11 און פון 2–5

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט צושטעלונג א היים; אויף דער פראווינץ – 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד – 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון אנאנסען איז דער פערלאג ניט פעראנטווארטליך די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . . 60— . . . . 4 .
נאכ'ן טעקסט—12 . . . . . 18— . . . . 8 .
פאר פליסאר-שורה נאכ'ן טעקסט . . . . . פייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט. דער שורה 50 פראצ.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.